

Віра ЛИТВИНОВА

МАТЕМАТИКА

3



Частина 2

Віра ЛИТВИНОВА

МАТЕМАТИКА

**Підручник для осіб
з особливими освітніми потребами
(Н 91)**

3 клас

(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Львів
Видавництво «Світ»
2020

УДК 51(075.3.056.313)
Л64

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист Міністерства освіти і науки України від 23.07.2020 № 1/11-4972)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Умовні позначення



Запам'ятай

Литвинова В. В.

Л64 Математика : підруч. для осіб з особл. осв. потр. (Н 91) 3 кл. (у 2-х ч.) :
ч. 2 / В. В. Литвинова. – Львів : Світ, 2020. – 112 с. : іл.

ISBN 978-966-914-292-4

ISBN 978-966-914-294-8 (Ч. 2)

УДК 51(075.3.056.313)

ISBN 978-966-914-292-4

ISBN 978-966-914-294-8 (Ч. 2)

© Литвинова В. В., 2020

© Дунаєва В. А., Музика М. М., ілюстрації, 2020

© Видавництво «Світ», оформлення, 2020



Ти визнана давно главою всіх наук –
Потрібна нам ти скрізь, завжди і всюди.
Без математики ми нині, як без рук.
З тобою з казки дійсність творять люди.



Без букв і граматики не навчаються і математики.

1. Назви числа.

Два десятки і три одиниці.

Один десяток і сім одиниць.

Три десятки і п'ять одиниць.

Чотири десятки й одна одиниця

Сім десятків і дев'ять одиниць.

2. Накресли в зошиті таблицю. Заповни її.

Десятки	2		4		7	1	9		3
Одиниці		7	8	3			3	6	
Число	26	47		93	75	18		26	31

3. Добери числа і розв'яжи задачу в зошиті.

Вага одного ящика з фруктами кг. До магазину привезли ящиків.

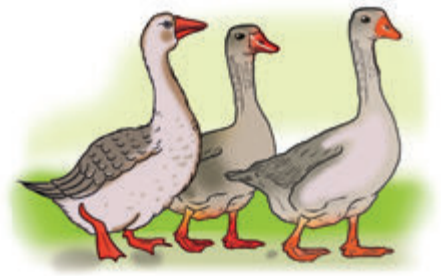
Яка вага всіх ящиків із фруктами?

4. В Олега було 100 грн. Він купив цукерки за 43 грн і пачку печива за 26 грн.

Скільки грошей у нього залишилося?

5. Периметр прямокутника 30 см. Одна сторона прямокутника 10 см. Яка довжина другої сторони прямокутника?

6. П'ять дівчаток і четверо хлопчиків годували гусей. Кожна дівчинка годувала 8 гусей, а кожний хлопчик – 5 гусей. Скільки гусей годували діти?



7. Обчисли вирази.

$60 : 30 \cdot 9$

$20 \cdot 4 : 8$

$80 : 2 : 2 : 5$

$40 : 20 \cdot 6$

$10 \cdot 6 : 2$

$90 : 3 : 5 : 3$

$100 : 10 \cdot 4$

$30 \cdot 3 : 3$

$60 : 3 : 5 : 2$

$80 : 20 \cdot 6$

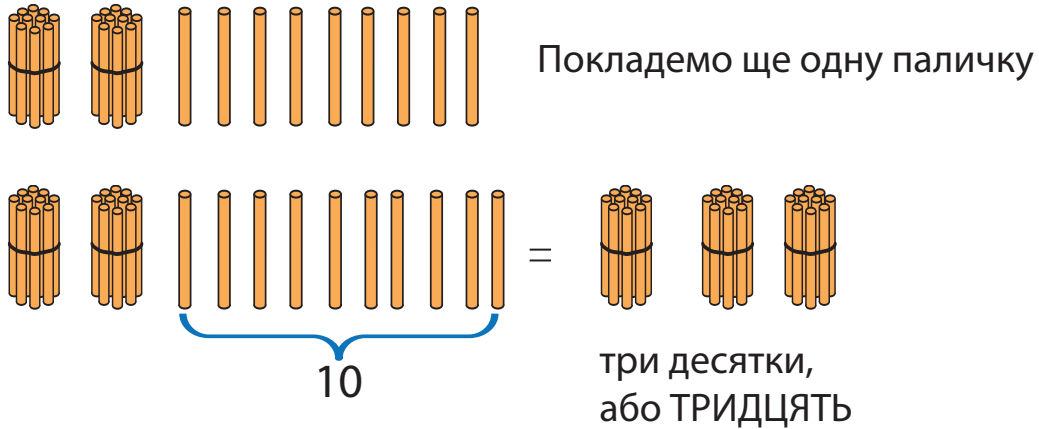
$10 \cdot 9 : 3$

$100 : 5 : 2 : 5$

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000 (ТИСЯЧІ)

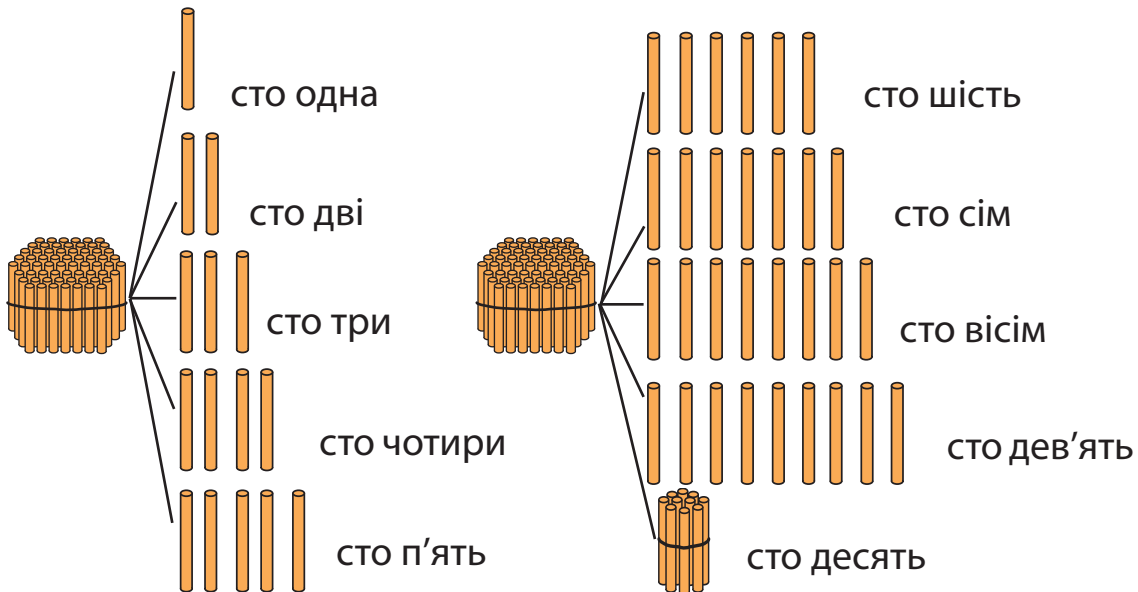
ЛІЧИЛЬНА ОДИНИЦЯ – СОТНЯ

8. Згадай, як утворюються числа до 100.



9. Уважно роздивись малюнок і прочитай підписи.

Утворення чисел після 100



10. Запиши в зошиті словами числа від 100 до 110.

11. Полічи десятками від 10 до 100.

12. Прочитай рівності в кожному стовпчику. Зроби висновок про те, як утворюються числа.

$99 + 1 = 100$	$121 - 1 = 120$	$150 + 1 = 151$	$171 - 1 = 170$
$100 + 1 = 101$	$120 - 1 = 119$	$151 + 1 = 152$	$170 - 1 = 169$
$101 + 1 = 102$	$119 - 1 = 118$	$152 + 1 = 153$	$169 - 1 = 168$
$102 + 1 = 103$	$118 - 1 = 117$	$153 + 1 = 154$	$168 - 1 = 167$
$103 + 1 = 104$	$117 - 1 = 116$	$154 + 1 = 155$	$167 - 1 = 166$
$104 + 1 = 105$	$116 - 1 = 115$	$155 + 1 = 156$	$166 - 1 = 165$
$105 + 1 = 106$	$115 - 1 = 114$	$156 + 1 = 157$	$165 - 1 = 164$
$106 + 1 = 107$	$114 - 1 = 113$	$157 + 1 = 158$	$164 - 1 = 163$
$107 + 1 = 108$	$113 - 1 = 112$	$158 + 1 = 159$	$163 - 1 = 162$
$108 + 1 = 109$	$112 - 1 = 111$	$159 + 1 = 160$	$162 - 1 = 161$
$109 + 1 = 110$	$111 - 1 = 110$	$160 + 1 = 161$	$161 - 1 = 160$

13. Виконай усно.

Яке менше число є найближчим до числа: 120, 145, 160, 173, 149, 151?

Яке більше число є найближчим до числа: 110, 135, 180, 168, 159, 131?

14. Виконай усно.

Скажи, що буде з числом 140, якщо до нього додати 1.

Скажи, що буде з числом 140, якщо від нього відняти 1.

15. Прочитай рівності.

До ста одного додати один, отримуємо – сто два.

До ста десяти додати один, отримуємо – сто одинадцять.

До ста двадцяти трьох додати один, отримуємо – сто двадцять чотири.

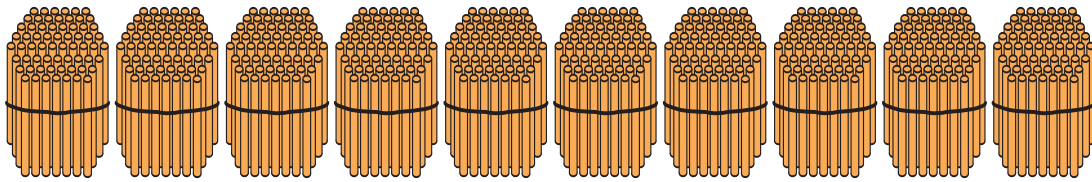
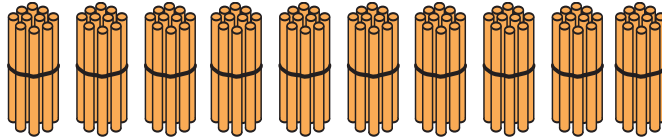
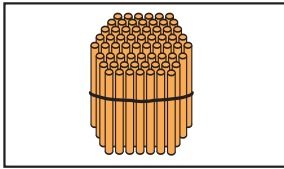
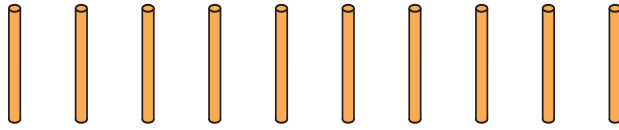
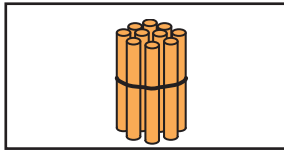
Від ста відняти один, отримуємо – дев'яносто дев'ять.

Від ста одного відняти один, отримуємо – сто.

Від ста одинадцяти відняти один, отримуємо – сто десять.

Від ста тридцяти двох відняти один, отримуємо – сто тридцять один.

- 16.** Лічи одиницями 1 – 10.
Лічи десятками 10 – 100.



Сотнями треба лічити так:

<u>Сто</u>	– 100	<u>Шістсот</u>	– 600
<u>Двісті</u>	– 200	<u>Сімсот</u>	– 700
<u>Триста</u>	– 300	<u>Вісімсот</u>	– 800
<u>Чотириста</u>	– 400	<u>Дев'ятсот</u>	– 900
<u>П'ятсот</u>	– 500	<u>Тисяча</u>	– 1000

Запиши назви чисел у зошит, прочитай їх уголос.

- 17.** Назви числа: 300, 600, 800, 200, 500, 900, 400, 700, 500, 1000.
Запиши назви цих чисел у зошит, запам'ятай ці назви.

- 18.** Розкажи, як зі 100 утворити 200.

- 19.** Обчисли вирази.

$$200 + 100$$

$$300 + 100$$

$$100 + 200$$

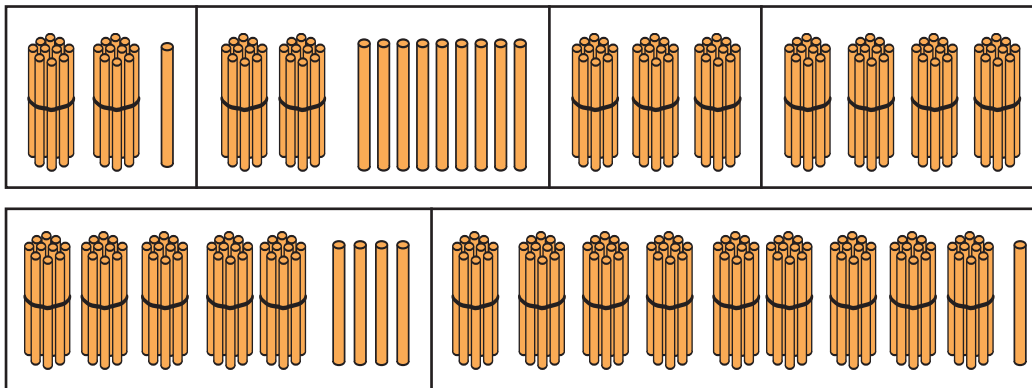
$$100 + 300$$

РОЗРЯДНІ ЧИСЛА

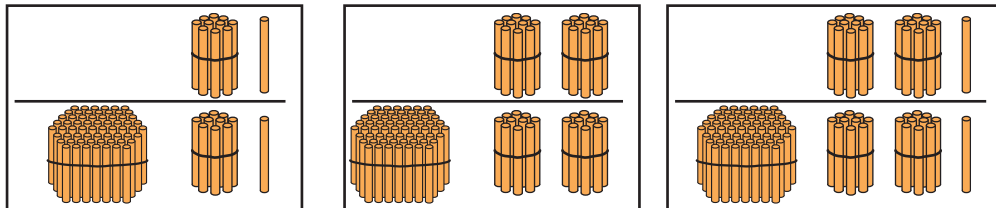
20. Розглянь рівності та прочитай числа третього розряду.

		100 (сто)
$1 + 1 = 2$	$10 + 10 = 20$	$100 + 100 = 200$ (двісті)
$2 + 1 = 3$	$20 + 10 = 30$	$200 + 100 = 300$ (триста)
$3 + 1 = 4$	$30 + 10 = 40$	$300 + 100 = 400$ (чотириста)
$4 + 1 = 5$	$40 + 10 = 50$	$400 + 100 = 500$ (п'ятсот)
$5 + 1 = 6$	$50 + 10 = 60$	$500 + 100 = 600$ (шістсот)
$6 + 1 = 7$	$60 + 10 = 70$	$600 + 100 = 700$ (сімсот)
$7 + 1 = 8$	$70 + 10 = 80$	$700 + 100 = 800$ (вісімсот)
$8 + 1 = 9$	$80 + 10 = 90$	$800 + 100 = 900$ (дев'ятсот)
$9 + 1 = 10$	$90 + 10 = 100$	$900 + 100 = 1000$ (тисяча)

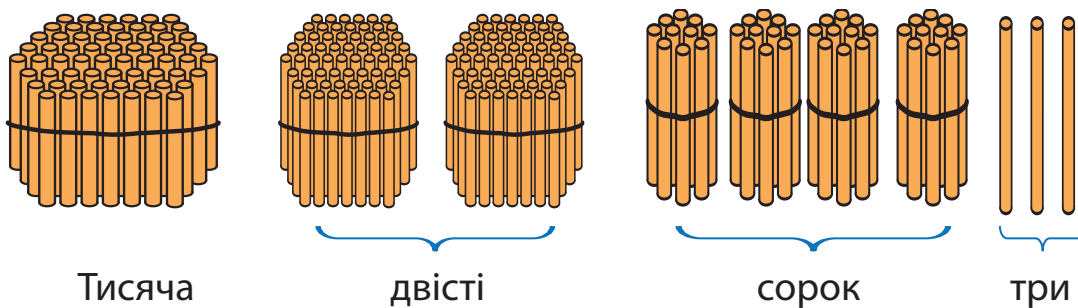
21. Роздивись малюнок і запиши ці числа в зошиті цифрами і словами.



22. Прочитай, як називаються числа, якщо до сотні додати десятки та одиницю.



Одинадцять – **СТО** одинадцять. Двадцять – **СТО** двадцять.
 Двадцять один – **СТО** двадцять один.

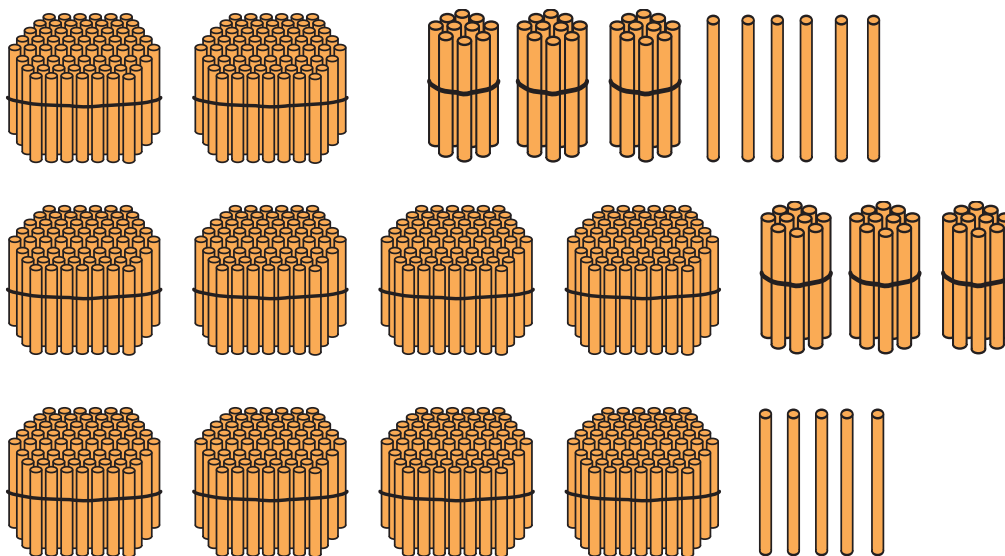


Сорок три → двісті сорок три → тисяча двісті сорок три

23. Запиши в зошит назви чисел з таблиці розрядів.

Тисячі	Сотні	Десятки	Одиниці
	1	1	1
	1	2	0
	1	2	1
1	2	4	3

24. Розглянь малюнок. Склади за малюнком числа і запиши їх у зошит словами.



Накресли в зошиті таблицю розрядів і впиши до неї складені числа.

25. Запиши в зошиті словами числа: 200, 237, 207, 230; 400, 415, 410, 405
Наприклад: 700, 783, 780, 703.

Сімсот, сімсот вісімдесят три, сімсот вісімдесят, сімсот три.

26. Накресли таблицю розрядів і впиши до неї числа:
132, 512, 728, 211, 827.

27. Запиши в зошиті отримані числа.

$$100 \text{ і } 80 = ? \quad 300 \text{ і } 40 = ? \quad 600 \text{ і } 50 = ? \quad 900 \text{ і } 20 = ?$$

28. Додавай до трьохсот по 100, поки не отримаєш тисячу.

Відлічуй від тисячі по сто до чотирьохсот.

Назви 5 послідовних чисел, починаючи від:

трьохсот шістдесяти чотирьох;

восьмисот трьох;

семисот.

29. Уважно розглянь умову та хід розв'язання задачі.

Скажи, на яке запитання знайшли відповідь. Поясни, чому ти думаєш саме так.

З а д а ч а. Марійка принесла для салату 4 огірки, а Славко приніс огірків у 3 рази більше.

Р о з в ' я з а н н я:

$$1) 4 \cdot 3 = 12 \text{ (ог.)}$$

$$2) 4 + 12 = 16 \text{ (ог.)}$$

В і д п о в і д ь: 16 огірків.

Склади подібну задачу і розкажи її у класі.

30. Прочитай числа: 374, 528, 863, 795, 908. Дай відповіді на запитання.

1) Що означає в записі цих чисел цифра 7, 0?

2) Скільки в числах одиниць кожного розряду?

З р а з о к в і д п о в і д і. У числі 374:

у третьому розряді 3 одиниці, або 3 сотні;

у другому розряді 7 одиниць, або 7 десятків;

у першому розряді 4 одиниці.

3) Розрядні числа ми лічимо справа наліво.

На якому місці записують одиниці, десятки, сотні?

31. Скажи, скільки в кожному числі сотень, десятків, одиниць.

Число	Разом		
	Сотні	Десятки	Одиниці
300	3	0	0
450	4	5	0
734	7	3	4

32. Знайди невідоме число.

$$200 + x = 300 \quad 400 + x = 500 \quad 700 - x = 600 \quad 400 - x = 300$$

33. Назви сусідів чисел: 158, 230, 345, 199, 760.

34. Полічи сотнями від 300 до 1000.

Полічи сотнями від 1000 до 300.

35. Полічи: від 348 до 353, від 199 до 210, від 499 до 507.

36. Запиши в зошиті словами числа: 157, 378, 942, 100, 534, 1000.

37. Запиши числа в розрядну таблицю: 678, 291, 100, 407, 59, 840.

38. Обчисли вирази.

$$235 + 23 \quad 409 + 210 \quad 578 + 300 \quad 433 + 26 \quad 52 + 134$$

39. Назви, скільки одиниць, десятків і сотень у числах:

437, 734, 374, 473

Скажи, як змінювалося значення чисел 4, 3 і 7 у цих числах і чому.

40. Перепиши в зошит і впиши знаки: $>$, $<$ або $=$.

$$548 \square 563 \quad 687 \square 534 \quad 907 \square 907$$

41. Дай відповіді на запитання.

Який день тижня був два дні тому (позавчора)?

Який день тижня буде через два дні (післязавтра)?

Якій зараз місяць? Яка це пора року?

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ СОТНЯМИ

42. Обчисли вирази.

$100 + 400$

$200 + 500$

$700 + 200$

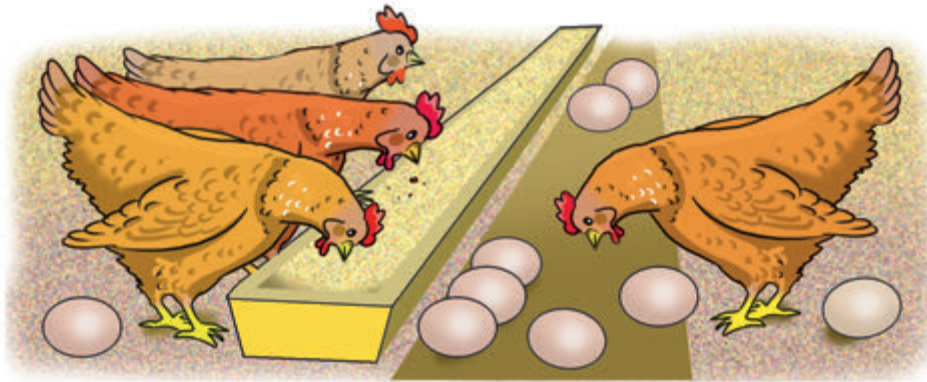
$400 + 600$

Наприклад: $300 + 200 \rightarrow (3 + 2 = 5) \rightarrow 300 + 200 = 500$.

До трьох сотень додати дві сотні, отримуємо п'ять сотень.

До трьохсот додати двісті, отримуємо п'ятсот.

43. На птахофермі за перший тиждень кури знесли 400 яєць, а за другий тиждень – на 100 яєць більше. Скільки яєць знесли кури за другий тиждень?



44. Обчисли вирази.

$400 + 500$

$300 + 400$

$500 + 500$

$200 + 600$

$300 + 600$

$800 + 200$

$400 + 500$

$700 + 300$

45. Обчисли вирази.

$500 - 300$

$900 - 400$

$600 - 200$

$700 - 400$

$1000 - 500$

Наприклад: $500 - 200 \rightarrow (5 - 2 = 3) \rightarrow 500 - 200 = 300$.

Від п'яти сотень відняти дві сотні, отримуємо три сотні.

Від п'ятисот відняти двісті, отримуємо триста.

46. Обчисли вирази.

$800 - 500$

$600 - 200$

$1000 - 800$

$500 - 300$

$400 - 200$

$700 - 400$

$1000 - 300$

$800 - 600$

- 47.** У полі робітники висадили 700 кущів помідорів, а мама Петрика висадила на своєму городі на 600 кущів помідорів менше. Скільки кущів помідорів висадила мама Петрика на городі?
- 48.** У мами було 1000 грн. Вона купила Дмитрикові светр за 200 грн і собі плаття за 500 грн. Скільки грошей залишилося у мами?
- 49.** Улітку від корови отримали 900 л молока, а від кози – 300 л молока. На скільки більше літрів молока отримали від корови, ніж від кози?



- 50.** Ганнуся має чотири пари чобіт. Скільки чобіт у Ганнусі на ліву ногу? Скільки всього чобіт у Ганнусі?
- 51.** У перший день у теплиці зібрали 300 кг помідорів, а на другий день – на 200 кг помідорів більше. Скільки помідорів зібрали за два дні?



- 52.** Обчисли вирази, прочитай їх уголос.

$$200 + 400 \quad 900 - 500 \quad 300 + 400 \quad 700 - 500 \quad 600 + 400$$

- 53.** До цистерни влили 500 л бензину, а до бочки – 200 л бензину. Скільки літрів бензину влили до цистерни і бочки разом?
- 54.** Полічи сотнями від 100 до 1000.
Полічи сотнями від 1000 до 100.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ НА ОСНОВІ РОЗРЯДНОГО СКЛАДУ ЧИСЛА

55. Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків.

Наприклад: $340 = 300 + 40$; $562 = 500 + 60 + 2$.

430 275 876 324 648 735 972

56. Обчисли вирази.

Наприклад: $370 + 20 = 300 + (70 + 20) = 300 + 90 = 390$.

$200 + 60$ $400 + 7$ $300 + 50 + 4$ $525 + 200$

$900 + 30$ $600 + 9$ $800 + 30 + 1$ $472 + 300$

57. Запиши в зошиті числа з таблиці розрядів.

Тисячі	Сотні	Десятки	Одиниці
	5	0	7
	3	7	8
1	0	0	0
	9	6	1
	4	3	0

58. До їдальні привезли 100 кг рису і 50 кг гречки. Скільки всього крупи привезли до їдальні?

59. У місті відбулося свято здоров'я. Проводилися масові змагання з бігу. У змаганні брали участь 300 чоловіків і 200 жінок. Скільки всього людей брало участь у змаганні?



60. Запиши в зошиті числа:

двісті п'ятдесят три, п'ятсот чотири, триста вісімдесят, сімсот сорок вісім, двісті три, чотириста дев'яносто, вісімсот тридцять шість, сто вісім.

- 61.** Запиши вирази та обчисли їх.
 Від триста сорока відняти сорок.
 Від семисот відняти чотириста.
 Від ста семи відняти сім.

- 62.** Склади вирази на основі таблиці розрядних чисел, обчисли їх.

	Сотні	Десятки	Одиниці
Додати	2	5	6
	1	2	0
Сума	3	7	6
Додати	4	3	5
	3	6	2
Додати	5	0	3
	4	3	2

	Сотні	Десятки	Одиниці
Відняти	7	5	8
	4	2	6
Різниця	3	3	2
Відняти	5	6	7
	2	4	5
Відняти	6	7	4
	2	3	1

- 63.** Обчисли вирази.

$575 - 5$

$238 - 30$

$728 - 700$

$239 - 9$

$674 - 70$

$453 - 400$

$746 - 6$

$382 - 80$

$637 - 600$


$448 - 8$

$573 - 70$

$927 - 900$

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ КРУГЛИХ ЧИСЕЛ БЕЗ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

$$\begin{array}{c} 230 + 150 \\ \swarrow \quad \downarrow \quad \searrow \quad \swarrow \\ 200 \quad 30 \quad 100 \quad 50 \\ 200 + 100 = 300 \quad 30 + 50 = 80 \quad 300 + 80 = 380 \\ \mathbf{230 + 150 = 380} \end{array}$$

 Круглі числа додають так: сотні додають до сотень, десятки додають до десятків, отримані суми додають одна до одної.

64. Обчисли вирази.

$360 + 210$

$440 + 520$

$260 + 530$

$370 + 230$

$150 + 740$

$280 + 610$

$480 + 320$

$730 + 240$

Обчислити вирази з круглими числами можна в такий спосіб:

$450 + 130 = 45 + 13 = 58 (0)$

$\mathbf{450 + 130 = 580}$

65. У понеділок кондитерська фабрика виготовила 630 кг цукерок. У вівторок фабрика виготовила на 120 кг цукерок більше. Скільки цукерок виготовила фабрика у вівторок?

66. У шкільній бібліотеці налічується 540 книг, а в районній бібліотеці – на 320 книг більше. Скільки книг у районній бібліотеці?

67. В інкубаторі вилупилося 350 курчат і 200 каченят.

Олі віддали 5 курчат, а Галі – 10 каченят.

Скільки всього каченят і курчат вилупилося в інкубаторі?

Скільки курчат залишилося в інкубаторі?

Скільки каченят залишилося в інкубаторі?



68. Розкажи, як виконати додавання $450 + 50$, $300 + 70$.

69. Обчисли вирази, якщо $a = 210$: $a + 400$; $370 + a$; $570 - a$; $730 - a$.

$$\begin{array}{c} 570 - 340 \\ \swarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \searrow \\ 500 \quad 70 \quad 300 \quad 40 \\ 500 - 300 = 200 \quad 70 - 40 = 30 \quad 200 + 30 = 230 \\ 570 - 340 = 230 \end{array}$$



Круглі числа віднімають так: сотні віднімають від сотень, десятки віднімають від десятків, отримані різниці додають одна до одної.

70. Обчисли вирази.

$740 - 520$

$470 - 350$

$830 - 510$

$670 - 240$

$380 - 160$

$960 - 620$

$380 - 170$

$860 - 430$

$250 + 420$

$630 + 360$

$450 + 240$

$520 + 470$

71. Запиши вирази й обчисли їх.

До трьохсот сорока додати чотириста тридцять.

До двох сотень і чотирьох десятків додати п'ять сотень і два десятки.

До семисот двадцяти додати сто сімдесят.

До шести сотень і шести десятків додати три сотні і два десятки.

Від семисот дев'яноста відняти чотириста сімдесят.

Від шести сотень і восьми десятків відняти три сотні і два десятки.

Від дев'ятисот п'ятдесяти відняти п'ятсот тридцять.

72. Перепиши в зошит, обчисли та впиши знаки: $<$, $>$ або $=$.

$(300 + 400) \square (200 + 300)$

$(800 - 500) \square (600 - 200)$

$(400 + 600) \square (700 + 300)$

$(400 - 100) \square (500 - 300)$

73. Обчисли вирази.

$780 - 40$

$630 - 300$

$980 - 530$

$560 - 20$

$800 - 400$

$760 - 320$

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ КРУГЛОГО ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

$4 \cdot 2 = 8$

$40 \cdot 2 = 80$

$6 : 3 = 2$

$60 : 3 = 20$



При множенні або діленні десятків на одноцифрове число одержуємо десятки.

74. Порівняй таблиці множення і ділення.

$4 \cdot 2 = 8$	$40 \cdot 2 = 80$	$8 : 4 = 2$	$80 : 4 = 20$
$4 \cdot 3 = 12$	$40 \cdot 3 = 120$	$12 : 4 = 3$	$120 : 4 = 30$
$4 \cdot 4 = 16$	$40 \cdot 4 = 160$	$16 : 4 = 4$	$160 : 4 = 40$
$4 \cdot 5 = 20$	$40 \cdot 5 = 200$	$20 : 4 = 5$	$200 : 4 = 50$
$4 \cdot 6 = 24$	$40 \cdot 6 = 240$	$24 : 4 = 6$	$240 : 4 = 60$
$4 \cdot 7 = 28$	$40 \cdot 7 = 280$	$28 : 4 = 7$	$280 : 4 = 70$
$4 \cdot 8 = 32$	$40 \cdot 8 = 320$	$32 : 4 = 8$	$320 : 4 = 80$
$4 \cdot 9 = 36$	$40 \cdot 9 = 360$	$36 : 4 = 9$	$360 : 4 = 90$
$4 \cdot 10 = 40$	$40 \cdot 10 = 400$	$40 : 4 = 10$	$400 : 4 = 100$

75. Дітям роздали 100 зошитів, по 5 зошитів кожному. Скільки дітей отримали зошити?

76. Перевір множення круглого числа на одноцифрове дією додавання.

$$20 \cdot 3 = 60 = 20 + 20 + 20 = 60$$

$30 \cdot 2$	$20 \cdot 5$	$70 \cdot 3$	$40 \cdot 4$	$30 \cdot 3$
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

77. Довжина стрічки 15 дм. Від неї відрізували 3 шматки по 3 дм кожний. Скільки дециметрів стрічки залишилося?
Переведи дециметри в сантиметри.

78. Накресли в зошиті таблиці та знайди невідоме число.

r	180	45	63	36	72	54
$r:9$						

b	20	50	70	40	80	30
$b \cdot 7$						

79. Накресли в зошиті розрядну таблицю та впиши числа:

275, 351, 402, 87, 678, 195, 607, 580, 807.

80. З ями вибрали відрами 210 л води. У кожному відрі було по 7 л води. Скільки відер води вибрали з ями?

81. На полі 8 робітників збирали огірки. Кожен робітник зібрав по 90 кг огірків. Скільки кілограмів огірків збрали на полі всі робітники?

82. У магазині купили 3 ящики виноградного соку і заплатили за них 600 грн. Скільки коштував один ящик виноградного соку?



83. У цеху працює 5 слюсарів. Кожний слюсар виготовив у перший день 30 деталей, а на другий день усі слюсарі виготовили 200 деталей. Скільки деталей виготовив кожен слюсар за 2 дні? Скільки всього деталей виготовили всі слюсарі за 2 дні?

Схема задачі

1-й день	5 слюсарів	1 слюсар – 30 деталей	5 слюсарів – ? деталей	? деталей
2-й день		5 слюсарів – 200 деталей	1 слюсар – ? деталей	

84. Запиши вирази та обчисли їх.

Ділене – двісті вісімдесят, дільник – сім. Частка – ?

Перший множник – сорок, другий множник – шість. Добуток – ?

Перший доданок – двісті тридцять, другий доданок – триста сім.

Сума – ?

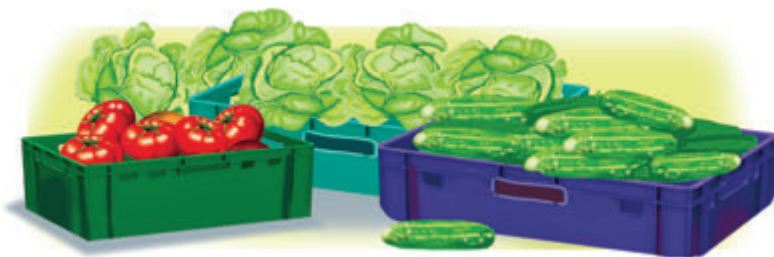
Зменшуване – п'ятсот сімдесят дев'ять, від'ємник – триста двадцять шість. Різниця – ?

Ділене – чотириста дев'яносто, дільник – сім. Частка – ?

Перший множник – шістдесят, другий множник – вісім. Добуток – ?

Ділене – триста двадцять, дільник – вісім. Частка – ?

85. На консервний завод привезли 300 кг помідорів, огірків – у 2 рази більше, а капусти – стільки, скільки помідорів і огірків разом. Скільки кілограмів огірків і скільки кілограмів капусти привезли на консервний завод?



86. Обчисли в зошиті вирази і постав знаки: >, < або =.

$86 - 42 \square 34 - 12$

$160 : 4 \square 240 : 3$

$120 : 4 \square 200 : 5$

$74 - 13 \square 31 + 20$

$150 : 3 \square 250 : 5$

$350 : 5 \square 280 : 4$

$17 + 21 \square 25 + 23$

$400 : 2 \square 160 : 2$

$450 : 5 \square 300 : 3$

$45 + 14 \square 64 + 32$

$320 : 4 \square 210 : 3$

$180 : 2 \square 270 : 3$

87. Троє хлопчиків ловили в річці раків. Усього вони спіймали 40 раків. Перший хлопчик спіймав 7 раків, а другий – у 3 рази більше. Скільки раків спіймав третій хлопчик?



88. У перший день водій залив у бак машини 8 л бензину, а на другий день – у 3 рази більше. Скільки бензину залив у бак машини водій за 2 дні?

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ КРУГЛОГО ЧИСЛА НА КРУГЛЕ ЧИСЛО

$$60 \cdot 20 = (6 \cdot 2) = 12 \quad 12 \cdot 10 = 120$$

$$6 \text{ десятків} \cdot 2 \text{ десятки} = 12 \text{ десятків}$$

$$100 : 20 = (10 \text{ десятків} : 2 \text{ десятки}) = 5$$

$$600 : 300 = (6 \text{ сотень} : 3 \text{ сотні}) = 2$$

$$800 : 40 = (80 \text{ десятків} : 4 \text{ десятки}) = 20$$

$$60 \cdot 20 = 120$$

$$12 \text{ десятків} = 120$$

$$100 : 20 = 05$$

$$600 : 300 = 2$$

$$800 : 40 = 20$$

- 89.** Скільки метрів тканини можна купити за 200 грн, якщо 1 м тканини коштує 20 грн?
- 90.** З поля на тік машина привезла 80 мішків зерна, по 20 кг у кожному мішку. Скільки кілограмів зерна машина привезла на тік?



- 91.** Обчисли вирази.

$$(26 + 14) : 20$$

$$60 : (96 - 90)$$

$$16 : 4 \cdot 4$$

$$(84 - 24) : 30$$

$$80 : (24 + 16)$$

$$16 : 8 \cdot 9$$

- 92.** На одному верстаті за зміну виготовили 1000 сірників, їх поклали у 20 коробок порівну. Скільки сірників поклали в кожну коробку?



- 93.** У робочий день до музею приходить 100 відвідувачів, а у вихідний день – на 120 відвідувачів більше. Скільки відвідувачів приходить до музею у вихідний день?

94. У магазині купили 10 плиток шоколаду для всіх дітей класу і заплатили за них 300 грн. Скільки коштує одна плитка шоколаду?

95. Склади і розв'яжи задачу за таблицею.

За 30 днів		Зерна (кг) ?
 20 курей	 качок – на 10 менше	
1 курка – 30 кг зерна	1 качка – на 10 кг зерна більше	

96. Який день тижня був два дні тому (позавчора)?
Який день тижня буде через два дні (післязавтра)?
Скільки днів у цьому місяці? Коли твій день народження?

97. Обчисли вирази.

$$(100 - 70) : 3$$

$$100 : (16 + 4)$$

$$20 : 5 \cdot 4$$

$$(22 + 48) : 7$$

$$90 : (63 - 33)$$

$$24 : 6 \cdot 7$$

98. Урок у школі триває 45 хв. Коли закінчиться урок, якщо він почався о 10 год 15 хв?

99. За день робітниця клеїть 200 коробочок. Скільки коробочок вона склеїть за 10 днів?

100. Батьки купили в магазині для Оленки літні туфлі та зимові чобітки. За літні туфлі вони заплатили 110 грн, а за чобітки – у 6 разів більше. Скільки грошей витратили батьки Оленки?

101. Сім'я на зиму заготувала 300 кг картоплі, а яблук – у 50 разів менше. Скільки яблук заготувала сім'я на зиму?

102. Обчисли приклади.

$$400 : 20$$

$$30 \cdot 30$$

$$20 \cdot 40$$

$$800 : 400$$

$$400 : 2$$

$$30 \cdot 3$$

$$200 \cdot 4$$

$$100 : 50$$

ОДИНИЦЯ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ – КІЛОМЕТР

1 см = 10 мм; 1 дм = 10 см; 1 м = 100 см; 1 км = 1000 м

Один кілометр дорівнює одній тисячі метрів.

- 103.** Правильно прочитай одиниці вимірювання довжини.
В одному сантиметрі – десять міліметрів.
В одному дециметрі – десять сантиметрів.
В одному метрі – сто сантиметрів.
В одному кілометрі – тисяча метрів.
- 104.** Від міста до села, де живе дідусь Андрійка, 150 км, а від міста до села, де живе бабуся Іринки, на 50 км ближче. Скільки кілометрів від міста до села, де живе бабуся Іринки?
Склади схему до задачі й розв'яжи її.
- 105.** Потяг їде зі швидкістю 100 км на одну годину, а літак летить зі швидкістю 300 км на одну годину. На скільки швидкість літака більша за швидкість потяга?
На скільки кілометрів повільніше їде потяг, ніж летить літак?



- 106.** Переведи сантиметри в дециметри, сантиметри і дециметри – у метри, метри – у кілометри і метри. Запиши в зошиті.

$56 \text{ см} = \square$

$31 \text{ дц і } 7 \text{ см} = \square$

$1020 \text{ м} = \square$

$2 \text{ м } 4 \text{ см} = \square$

$15 \text{ м } 8 \text{ дц} = \square$

$1 \text{ км } 150 \text{ м} = \square$

$1300 \text{ м} = \square$

$340 \text{ см} = \square$

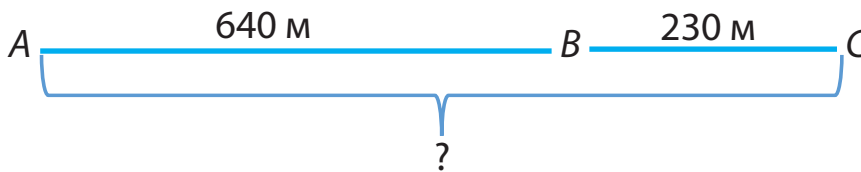
$1120 \text{ м} = \square$

- 107.** Обчисли, скільки днів у вересні, жовтні та листопаді разом.

108. Переведи метри в кілометри, кілометри – у метри. Запиши в зошиті.

1 км = 1000 м = 1 км 200 м = 1 км 700 м =

109. Щоб протягнути лінію електропередачі від точки *A* до точки *B*, потрібно 640 м дроту, а від точки *B* до точки *C* – потрібно 230 м дроту. Скільки метрів дроту потрібно, щоб протягнути лінію електропередачі від точки *A* до точки *C*? Уважно роздивись схему до цієї задачі.



Самостійно склади задачу на відстань і накресли до неї схему.

110. Обчисли вирази.

$350 + 440$

$670 - 240$

$630 + 150$

$580 - 310$

$220 + 570$

$830 - 530$

$350 + 520$

$470 - 140$

$780 + 220$

$490 - 140$

$550 + 450$

$730 - 330$

111. Вартість курточки для дівчаток 570 грн, а вартість курточки для хлопчиків на 70 грн менша. Скільки коштує курточка для хлопчиків?

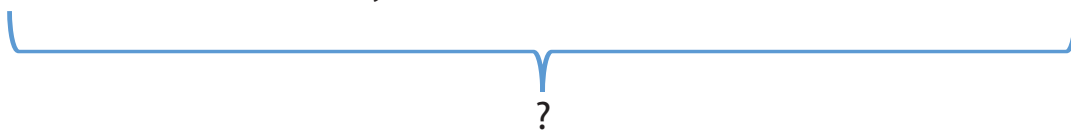
112. Придумай задачу за малюнком.



400 кг піску



на 200 кг менше



УСНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ КРУГЛИХ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

113. Поясни кожний спосіб додавання.

$$\begin{aligned}350 + 420 &= \\300 + 50 + 400 + 20 &= \\(300 + 400) + (50 + 20) &= \\700 + 70 &= 770\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}350 + 420 &= \\350 + (400 + 20) &= \\(350 + 400) + 20 &= \\750 + 20 &= 770\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}350 + 420 &= \\35 \text{ дес.} + 42 \text{ дес.} &= \\77 \text{ дес.} &= 770\end{aligned}$$

114. Обчисли вирази усно.

$240 + 330$

$520 + 150$

$710 + 150$

$340 + 520$

115. Поясни кожний спосіб віднімання.

$$\begin{aligned}860 - 430 &= \\(800 - 400) + (60 - 30) &= \\400 + 30 &= 430\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}860 - 430 &= \\(860 - 400) - 30 &= \\460 - 30 &= 430\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}86 \text{ дес.} - 43 \text{ дес.} &= \\43 \text{ дес.} &= 430\end{aligned}$$

116. Обчисли вирази усно.

$360 - 130$

$740 - 220$

$470 - 350$

$830 - 520$

117. У середу з пошти відправили 540 листівок, у четвер – на 100 листівок більше, ніж у середу, а в п'ятницю відправили на 220 листівок менше, ніж у четвер. Скільки листівок відправили з пошти у п'ятницю?



118. Поясни, як обчислено вирази.

$$\begin{array}{ccccccc} & & 430 + 250 = \square & & & & 400 + 200 = 600 \\ & \swarrow & & \searrow & & & \\ 400 & & 30 & & 200 & & 30 + 50 = 80 \\ & & 430 + 250 = 680 & & & & 600 + 80 = 680 \end{array}$$



Круглі трицифрові числа додають так: сотні додають до сотень, десятки додають до десятків, отримані результати додають один до одного.

119. Обчисли вирази.

$200 + (350 + 140)$

$130 + (210 + 530)$

$130 + (160 + 310)$

$430 + (120 + 130)$

$340 + (220 + 330)$

$210 + (330 + 350)$

120. Довжина паркану біля дев'ятиповерхового будинку 140 м.
Довжина паркану біля п'ятиповерхового будинку 110 м.
Яка загальна довжина парканів біля цих будинків?

121. Дорога, яку повинні заасфальтувати робітники, завдовжки 340 км. Робітники заасфальтували лише 140 км дороги. Скільки кілометрів дороги залишилося заасфальтувати?



122. Обчисли вирази.

$360 + 540$

$210 + 540$

$430 + 250$

$430 + 410$

$270 + 420$

$270 + 610$

$120 + 240$

$330 + 240$

$570 - 250$

$570 - 310$

$640 - 220$

$370 - 220$

$780 - 550$

$660 - 550$

$470 - 240$

$470 - 320$

- 123.** Обід у кафе коштував 60 грн 70 к.,
вечеря – 40 грн 50 к. Двоє людей
пообідали і повечеряли в кафе. Скільки
всього грошей вони витратили в кафе
на обід і вечерю?
Розв'яжи задачу двома способами.



- 124.** Обчисли вирази.

$120 + (210 + 140)$	$(340 + 100) + 130$	$250 + (220 + 130)$
$230 + (320 + 300)$	$(150 + 410) + 300$	$430 + (220 + 310)$
$670 - (430 + 130)$	$(200 + 340) - 210$	$430 - (120 + 210)$
$470 - (330 + 140)$	$(350 + 420) - 150$	$780 - (340 + 340)$

- 125.** Серед трьох чисел знайди числа, сума яких дорівнює круглому числу.

24, 18, 46; 33, 24, 56; 51, 29, 45; 33, 26, 47.

- 126.** Обчисли, застосовуючи переставну властивість дії додавання.

$400 + 30 + 200 + 50$	$500 + 20 + 70 + 300$
$600 + 50 + 300 + 10$	$70 + 400 + 20 + 400$
$200 + 7 + 300 + 40$	$400 + 8 + 60 + 500$
$700 + 40 + 100 + 4$	$50 + 500 + 9 + 300$

- 127.** Робітник за зміну виготовив 300 цеглин, а двоє учнів – 180 цеглин.
На скільки більше цеглин за зміну виготовив робітник, ніж один
учень?

- 128.** До льоху поклали 300 кг картоплі. Щодня
протягом десяти днів звідти виймали по 5 кг
картоплі. Скільки картоплі залишилося у льосі?



129. Поясни, як обчислено вирази.

$$\begin{array}{r} 570 - 250 = \square \\ \swarrow \quad \downarrow \quad \searrow \quad \swarrow \\ 500 \quad 70 \quad 200 \quad 50 \\ 570 - 250 = 320 \end{array}$$
$$\begin{array}{l} 500 - 200 = 300 \\ 70 - 50 = 20 \\ 300 + 20 = 320 \end{array}$$



Круглі трицифрові числа віднімають так: сотні віднімають від сотень, десятки віднімають від десятків, отримані результати додають один до одного.

130. Обчисли усно.

$750 - 230$

$630 - 320$

$980 - 550$

$380 - 240$

$450 - 120$

$640 - 310$

$530 - 320$

$860 - 540$

131. Уранці на базі було 350 кг картоплі. Перед обідом у магазини відвезли 130 кг картоплі, а після обіду на базу завезли ще 240 кг картоплі. Скільки кілограмів картоплі стало на базі після обіду? Виконай обчислення двома способами. Поясни їх.

132. Сума трьох чисел – 720. Сума першого і другого чисел – 400, а сума другого і третього чисел – 480. Знайди кожне число. Розв'яжи задачу двома способами.

133. У районній бібліотеці 1000 книг, а у шкільній бібліотеці 300 книг. На скільки книг більше в районній бібліотеці?

134. У тонкому зошиті 12 сторінок, а в товстому зошиті сторінок у 10 разів більше. Скільки сторінок у трьох товстих зошитах?

135. Обчисли вирази.

$320 + 440 - 610$

$870 - 240 + 130$

$580 + 400 - 630$

$790 - 650 + 240$

$720 + 250 - 870$

$940 - 410 + 330$

ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ ЧАСУ

1хв (хвилина) має 60 с (секунд)

136. Дай відповіді на запитання.

Скільки місяців в одному році? Назви всі місяці року.

Скільки днів в одному місяці? Назви місяці, що мають 31 день.

Скільки днів у тижні? Назви дні тижня.

Скільки робочих днів у тижні? Назви їх.

Назви вихідні дні тижня.

Який день тижня був учора? Який день тижня сьогодні?

Який день тижня буде завтра?

Назви зимові (весняні, літні, осінні) місяці.

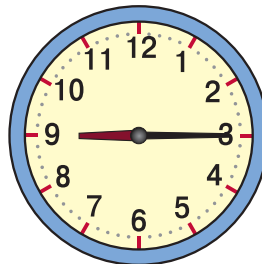
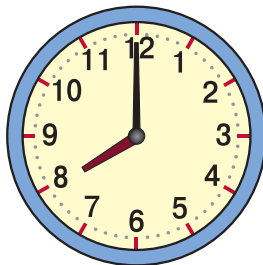
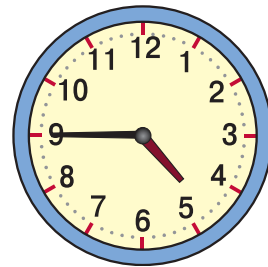
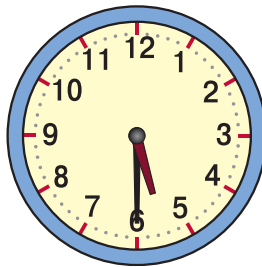
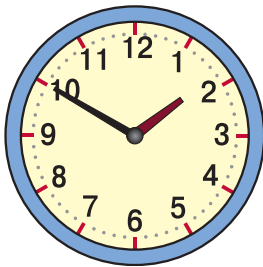


137. Дай відповіді на запитання.

Скільки хвилин має одна година?

Скільки годин має одна доба?

138. Скажи, скільки годин і скільки хвилин показує кожна стрілка на годинниках.



- 139.** Учень вийшов зі школи о 15 год і прийшов додому через 25 хв. О котрій годині учень прийшов додому?
- 140.** Учні почали майструвати модель катера 12 жовтня і закінчили через тиждень. Якого числа учні закінчили майструвати модель катера?
- 141.** Переведи години у хвилини, хвилини – у години. Запиши в зошиті. 60 хв, 1 год 30 хв, 120 хв, 3 год 10 хв, 150 хв, 5 год, 1 год 45 хв
- 142.** Яке сьогодні число? Покажи в календарі. Яке число буде через 21 день (через 3 тижні)? Покажи в календарі.
- 143.** Учениця вийшла з дому о 8 год 15 хв і прийшла до школи о 8 год 30 хв. Скільки хвилин учениця йшла до школи?
- 144.** Учора поїзд вирушив зі станції о 10 год вечора і прибув на другу станцію о 7 год ранку. Скільки годин пасажери поїзда були в дорозі?
- 145.** Учні бігли 100 м, а вчитель фізкультури заміряв їхню швидкість секундоміром. Василь пробіг 100 м за 30 с, Оля – за 42 с, а Женя – за 36 с. За скільки секунд кожен учень може пробігти 1 км? У відповіді переведи секунди у хвилини.



100 років – століття (ст.)

1000 років – тисячоліття (тис.)

Ми живемо у третьому тисячолітті, або у XXI (21) столітті.

- 146.** Скільком століттям дорівнює 800, 500 років? Переведи у століття 945 рік, 765 рік?
- 147.** Уроки в школі почалися о 8 год 30 хв, а закінчилися о 12 год 20 хв. Обчисли, скільки часу тривали уроки разом з перервами.
- 148.** Володя прийшов додому о 14 год 20 хв, а Семенко – на 30 хв раніше. О котрій годині прийшов додому Семенко?

Таблиця вимірювання часу

Одиниці часу	Скорочене позначення	Співвідношення між одиницями часу
Секунда	с	
Хвилина	хв	1 хв – 60 с
Година	год	1 год – 60 хв
Доба		1 доба – 24 год
Місяць	міс.	1 міс. – 30 або 31 день
Рік	р.	1 рік – 365 або 366 днів
Століття	ст.	1 ст. – 100 років
Тисячоліття	тис.	1 тис. – 1000 років

149. Обчисли вирази та зроби висновки.

$$\begin{array}{cccccc}
 3 \cdot 7 & 5 \cdot 8 & 6 \cdot 4 & 7 \cdot 6 & 5 \cdot 9 & 3 \cdot 8 \\
 7 \cdot 3 & 8 \cdot 5 & 4 \cdot 6 & 6 \cdot 7 & 9 \cdot 5 & 8 \cdot 3
 \end{array}$$

150. У трьох коробках по 20 цукерок у кожній. Скільки всього цукерок у трьох коробках?

151. У трьох коробках усього 60 цукерок, порівну в кожній коробці. Скільки цукерок в одній коробці?

152. На скільки 80 більше від 10? У скільки разів 80 більше від 10?
На скільки 5 менше від 40? У скільки разів 5 менше від 40?

153. Обчисли вирази.

$$5 \cdot 30 \quad 400 \cdot 2 \quad 8 \cdot 100 \quad 4 \cdot 20 \quad 40 \cdot 20 \quad 1 \cdot 500$$

154. Леся відпочивала у бабусі в селі впродовж червня, липня і 15 днів серпня. Скільки всього днів провела Леся влітку в бабусі?
Перевір свій розв'язок за календарем.

ДОДАВАННЯ КРУГЛИХ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

155. Запиши числа в розрядну таблицю.

385, 104, 270, 768, 530, 427, 1000, 998, 845.

Тисячі	Сотні	Десятки	Одиниці

156. Уважно роздивись і проаналізуй, як додаються круглі числа з переходом через розряд.

$$450 + 370$$

$$450 + 370 = \square$$

$$400 + 50 + 300 + 70 = 820$$

$$450 + 370 =$$

$$400 + 300 = 700$$

$$50 + 70 = 120$$

$$700 + 120 = 820$$

$$380 + 590 = 970$$

380 – 38 десятків, 590 – 59 десятків.

$$38 \text{ дес.} + 59 \text{ дес.} = 97 \text{ дес.} = 970$$

157. Обчисли вирази зручним для тебе способом.

$$420 + 390$$

$$760 + 250$$

$$580 + 140$$

$$350 + 270$$

$$570 + 350$$

$$280 + 340$$

$$430 + 190$$

$$650 + 280$$

$$550 + 170$$

$$830 + 180$$

$$760 + 260$$

$$150 + 780$$

158. Обчисли і переведи дециметри в сантиметри. Запиши в зошиті.

Наприклад: $7 \text{ дм} + 8 \text{ дм} = 15 \text{ дм}$

$$70 \text{ см} + 80 \text{ см} = 150 \text{ см}$$

$$43 \text{ дм} + 38 \text{ дм}$$

$$37 \text{ дм} + 26 \text{ дм}$$

$$59 \text{ дм} + 14 \text{ дм}$$

- 159.** Майстер виготовив модель літака за 160 год. Для виготовлення моделі вітрильника йому було потрібно на 80 год більше. За скільки годин майстер виготовив дві моделі?



- 160.** Обчисли вирази.

$$(240 + 180) + 90$$

$$(370 + 250) + 30$$

$$(160 + 350) + 120$$

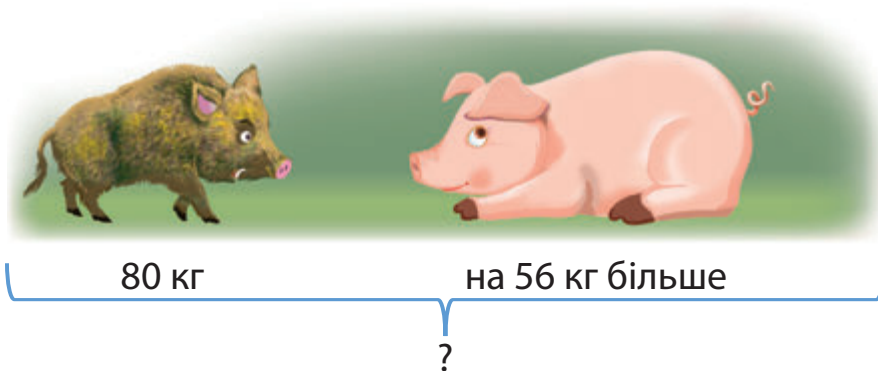
$$(480 + 60) + 70$$

- 161.** На літній відпочинок у гори поїхало 170 дітей, а на відпочинок до моря – на 140 дітей більше. Скільки всього дітей поїхало на літній відпочинок?
- 162.** У саду першого дня зібрали 360 кг яблук, а наступного дня – на 150 кг більше. Скільки яблук зібрали за два дні?
- 163.** До дитячого садка завезли 120 кг крупи, а до шкільної їдальні – на 160 кг більше. Скільки всього кілограмів крупи завезли до дитячого садка і шкільної їдальні?

- 164.** Склади задачу за малюнком.

Дикий кабан

Свійська свиня



- 165.** У магазині чобітки на Софійку коштували x грн. У Софійки було 450 грн. Батько дав Софійці 470 грн, яких їй бракувало. Скільки коштували чобітки?

166. Поясни обчислення виразів.

$$370 + 250 = \square$$

300 70 200 50

$$580 + 170 = \square$$

500 80 100 70

167. У касі магазину зранку було 380 грн. До обіду в магазині вторгували ще 450 грн. Скільки всього грошей стало в касі?

168. Першого дня туристи пройшли 40 км, а наступного дня – на 20 км менше. Скільки кілометрів пройшли туристи за 2 дні?



169. Згадай види кутів. Накресли такі кути в зошиті та підпиши їх назви.



170. На фарбування столу і табуреток використали 3 л фарби, а на фарбування паркану – у 10 разів більше. На скільки більше літрів фарби витратили на фарбування паркану?

171. Один метр зеленої стрічки коштує 5 грн, а один метр червоної стрічки – 8 грн. Покупець придбав 10 м зеленої і 5 м червоної стрічки. У касі за купівлю стрічок йому дали 10 грн решти. Скільки грошей покупець дав касиру?



172. Знайди невідоме.

$$430 + x = 480$$

$$740 + x = 780$$

ВІДНІМАННЯ КРУГЛИХ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

173. Розглянь записи і поясни розв'язання.

$$650 - 290$$

$$650 - 200 = 450$$

$$450 - 90 = 300 + (150 - 90) = 360$$

	Сотні	Десятки	Одиниці
650 - 290	6 - 1 → 10 + 5		0
	2	9	0
	3	6	0

$$720 - 240$$

$$72 \text{ десятки} - 24 \text{ десятки} = 48 \text{ десятків}$$

174. Обчисли вирази.

$230 - 80$

$450 - 160$

$530 - 70$

$710 - 260$

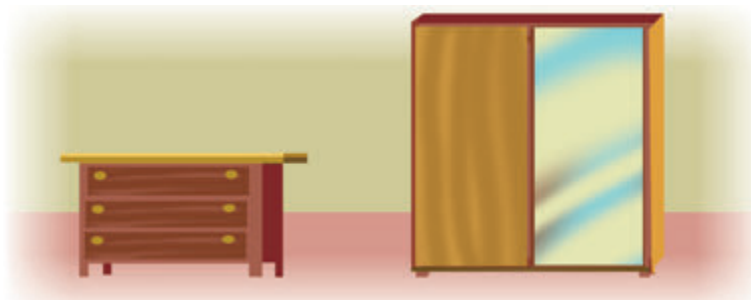
$460 - 70$

$330 - 280$

$840 - 90$

$550 - 170$

175. Висота шафи-купе 240 см, а висота тумбочки в 3 рази менша. Яка висота тумбочки?



176. За шубу, що купили для Уляни, заплатили 1000 грн, а за пальто для Олексія – на 120 грн менше. Скільки заплатили за пальто для Олексія?

177. Обчисли вирази.

$840 - 360$

$530 - 240$

$760 - 480$

$620 - 530$

ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ МАСИ – ЦЕНТНЕР, ТОННА

1 кг (кілограм) = 1000 г (грамів)

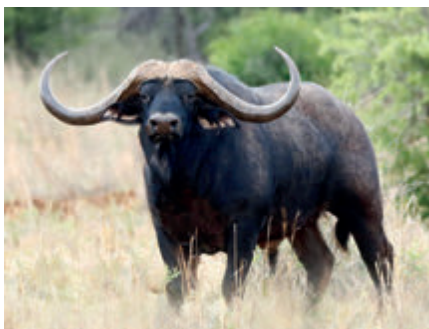
1 ц (центнер) = 100 кг

1 т (тонна) = 1000 кг

178. Переведи кілограми у центнери, центнери – у кілограми.

370 кг, 1 ц 40 кг, 5 ц, 700 кг, 2 ц 30 кг

179. Склади задачу та розв'яжи її.



Вага буйвола – 450 кг.



Вага слона на 550 кг більша.

180. До супермаркету завезли 200 кг грушок, а яблук – на 400 кг більше. Скільки яблук і грушок завезли до супермаркету?

181. За тиждень Оксанка прочитала книжку, в якій 260 сторінок, а Тетянка прочитала книжку, у якій на 170 сторінок більше. Скільки всього сторінок прочитали дівчата за тиждень?

182. Склади задачу з іменованими числами (кілограмами і центнерами).



183. Запиши в зошиті в центнерах: 600 кг, 200 кг, 800 кг, 1 т, 400 кг.
Запиши в кілограмах: 3 ц, 1 т, 7 ц 35 кг.

ПИСЬМОВЕ ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

$$345 - 126 = 219$$

$\begin{array}{r} - 345 \\ 126 \\ \hline 219 \end{array}$

Зменшуване 345, від'ємник 126.

Знайдемо різницю.

Від 5 одиниць не можна відняти 6 одиниць.

Беремо 1 десяток з розряду десятків.

1 десяток – це 10 одиниць.

Додаємо 10 одиниць до 5 одиниць, отримуємо 15 одиниць.

Від 15 одиниць віднімаємо 6 одиниць, отримуємо 9 одиниць.

Число 9 записуємо під одиницями.

У розряді десятків залишилося 3 десятки.

Від 3 десятків віднімаємо 2 десятки, отримуємо 1 десяток.

Цифру 1 записуємо під десятками.

Від 3 сотень віднімаємо 1 сотню, залишається 2 сотні.

Цифру 2 записуємо під сотнями.

Відповідь: різниця чисел 345 і 126 дорівнює 219.

	Сотні	Десятки	Одиниці
345 – 126	3	4 – 1 →	10 + 5
	1	2	6
	2	1	9



Письмове віднімання починають з віднімання одиниць і записують у стовпчик.

184. До магазину завезли 127 кг рису. За день купили 19 кг рису. Скільки кілограмів рису залишилося в магазині?

185. На Новий рік для прикрашання вулиці використали 643 лампочки, а на прикрашання двору, де живе Сашко, лампочок використали на 427 менше. Скільки всього лампочок використали для прикрашання двору та вулиці?



186. Обчисли вирази.

$$\begin{array}{r} _ 630 \\ _ 270 \\ \hline 360 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} _ 520 \\ _ 150 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} _ 440 \\ _ 250 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} _ 830 \\ _ 480 \\ \hline \end{array}$$

187. Склади задачу за схемою.

Груша – 280 см, на 145 см вища, ніж
Калина – ? см

188. До супермаркету привезли 587 кг буряків, а помідорів – на 239 кг менше. Скільки помідорів привезли до супермаркету? Переведи кілограми в центнери і кілограми.



189. Довжина мотузки 1 м 4 дм 8 см. Від неї відрізали 3 дм 5 см. Яка довжина мотузки, що залишилася?

190. До обіду комбайнер зібрав 600 кг зерна, а після обіду – на 200 кг зерна менше. Скільки всього кілограмів зерна зібрав комбайнер за день?



191. Обчисли вирази у стовпчик за зразком.

$$\begin{array}{r} 267 \\ + 575 \\ \hline 842 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 635 \\ - 358 \\ \hline 277 \end{array}$$

$247 + 432$

$506 + 278$

$730 - 524$

$420 - 108$

$318 + 253$

$548 + 334$

$263 + 327$

$579 - 347$

$758 - 363$

$437 + 356$

ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

$$328 + 146 = 474$$

$\begin{array}{r} + 328 \\ + 146 \\ \hline 474 \end{array}$

Перший доданок 328, другий доданок 146.

Знайдемо суму.

До 8 додаємо 6, отримуємо 14 – це 1 десяток і 4 одиниці.

Одиниці пишемо під одиницями, а 1 десяток додаємо до десятків.

До 2 десятків додаємо 4 десятки, отримуємо 6 десятків.

Додаємо ще 1 десяток, отримуємо 7 десятків.

Число 7 записуємо під десятками.

До 3 сотень додаємо 1 сотню, отримуємо 4 сотні.

Цифру 4 записуємо під сотнями.

Відповідь: сума чисел 328 і 146 дорівнює 474.



Письмове додавання починають з додавання одиниць і записують у стовпчик.

	Сотні	Десятки	Одиниці
268 + 126	2	6 + 1 ←	8
	1	2	6
	3	9	4

192. Порівняй задачі та їх розв'язання.

1. У Галинки 8 горіхів, а в Надійки – на 15 горіхів більше. Скільки всього горіхів у дівчаток?

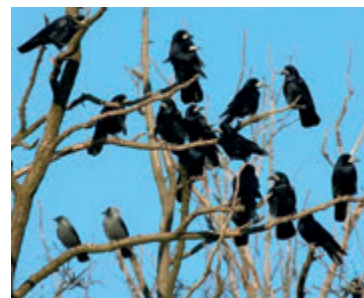
2. Данилко зібрав 36 каштанів, а Петрик – на 18 каштанів менше. Скільки всього каштанів зібрали хлопчики?



3. Настя купила **a** конвертів, Світлана купила на **b** конвертів менше. Скільки всього конвертів купили дівчатка?

193. В одній зграї було a ворон, а в іншій зграї – на b більше. Скільки всього ворон було в обох зграях?

Склади вираз та знайди його значення, якщо $a = 27, b = 15$.



194. Обчисли в зошиті, склавши рівняння.

Число 418 більше за невідоме число на 127.

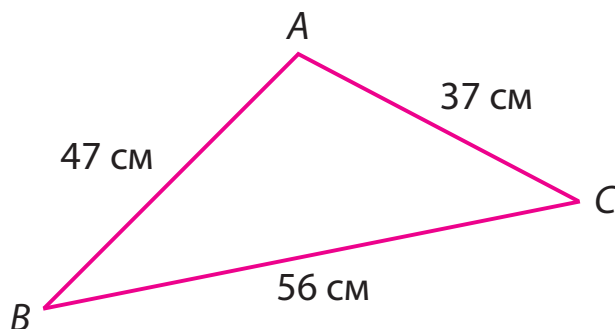
Знайди невідоме число.

Від невідомого числа відняли 343 і отримали 234.

Знайди невідоме число.

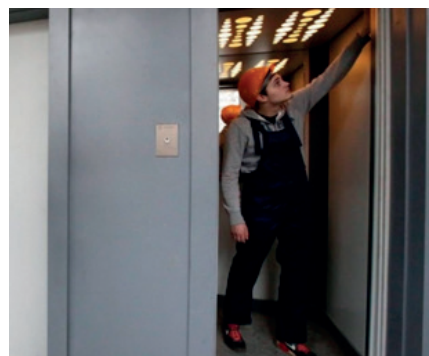
195. Обчисли в зошиті периметр трикутника BAC .

На скільки сторона трикутника AC менша за його периметр?



196. Переведи в кілограми: 1 т, 3 ц 47 кг, 8 ц 3 кг, 4 ц 50 кг.

197. Ремонтна бригада за рік мала полагодити в місті 562 ліфти. За перше півріччя бригада полагодила 286 ліфтів, а за друге півріччя – на 27 ліфтів більше. На скільки ліфтів ремонтна бригада перевиконала свій річний план?



198. Розв'яжи рівняння.

$$x - 267 = 583$$

$$348 + x = 564$$

$$753 - x = 414$$

199. Розглянь записи і поясни спосіб віднімання або додавання, коли кількість одиниць чи десятків дорівнює 0.

$$\begin{array}{r} + 630 \\ \underline{247} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 408 \\ \underline{354} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 850 \\ \underline{248} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 708 \\ \underline{532} \end{array}$$

200. З пункту *A* до пункту *B* одночасно вирушили два потяги. Перший, швидкий потяг, за 2 год без зупинок проїхав 348 км. Другий потяг робив багато зупинок і за 2 год проїхав на 152 км менше від першого потягу. Скільки кілометрів проїхали два потяги разом?

Схема умови задачі



201. Запиши цифрами такі числа: *сімсот двадцять дев'ять, чотириста п'ятдесят вісім, дев'ятсот тридцять чотири, шістсот двадцять шість, триста сімдесят вісім, двісті п'ятдесят один.*

202. Запиши числа, у яких: 4 сотні, 6 десятків, 2 одиниці; 8 сотень, 3 десятки, 6 одиниць; 2 сотні, 0 десятків, 9 одиниць; 1 сотня, 7 десятків, 0 одиниць.

Запиши число, яке передує числу: 300, 551, 100, 787, 1000.

Запиши, скільки десятків у числі: 124, 385, 748.

203. З першого поля зібрали 132 т зерна пшениці, з другого поля – 218 т кукурудзи, а з третього поля зібрали гречки у 5 разів менше, ніж пшениці й кукурудзи разом. Скільки тонн гречки зібрали з третього поля?



204. Розглянь записи і поясни спосіб додавання трицифрових чисел, коли при додаванні одиниць отримуємо десятки, а при додаванні десятків отримуємо сотні.

$$\begin{array}{r} 357 \\ + 238 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 472 \\ + 456 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 264 \\ + 357 \\ \hline \end{array}$$

205. Поясни спосіб додавання, коли сума одиниць більша за 10 одиниць, а сума десятків більша за 10 десятків.

$$\begin{array}{r} 456 \\ + 358 \\ \hline 814 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 786 \\ + 157 \\ \hline 943 \end{array}$$

206. Обчисли вирази, користуючись таблицею.

a	91	92	93	94	95	96
$a - 45$	46	47	48	49	50	51

207. Що більше і на скільки більше? Перепиши в зошит і впиши знаки: $>$ або $<$.

$3 \cdot 7 \square 50$

$8 \cdot 5 \square 30$

$63 : 7 \square 10$

$4 \cdot 9 \square 50$

$7 \cdot 6 \square 30$

$81 : 9 \square 8$

208. Миколка за рік надіслав по телефону 365 смс. Тетянка – на 237 смс менше за Миколку, а Женя надіслала на 358 смс менше, ніж Миколка і Тетянка разом. Скільки всього смс надіслали діти за рік?



209. Обчисли вирази.

$637 - 348$

$264 + 572$

$854 - 475$

$383 + 248$

210. Переведи кілограми в центнери і кілограми, а грами – у кілограми. Запиши в зошиті.

$537 \text{ кг} = \dots$

$1000 \text{ г} = \dots$

$800 \text{ кг} =$

$732 \text{ кг} =$

- 211.** Знайди вагу кожної свійської птиці окремо, якщо курка важить 2 кг. Склади і розв'яжи задачу.

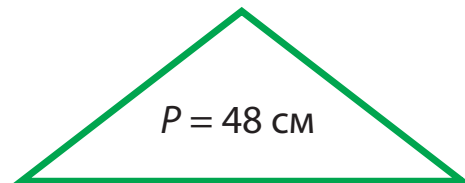
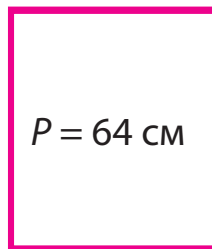
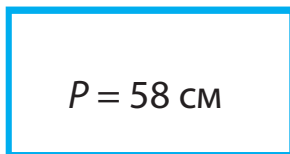


- 212.** Поясни, як виконати дію віднімання з переходом через розряд.

$$\begin{array}{r} _ 543 \\ \underline{356} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} _ 745 \\ \underline{458} \end{array}$$

- 213.** Периметр (P) прямокутника – 58 см, P квадрата – 64 см, P трикутника – 48 см. Знайди загальну довжину всіх периметрів (P) багатокутників. Поясни виконання дії додавання.



- 214.** Розв'яжи рівняння, виконуючи необхідні обчислення письмово.

$$x - 324 = 478$$

$$746 - x = 351$$

- 215.** Тато Сергійка на своєму комбайні зібрав 284 кг зерна за день, дядько Степан зібрав за день на 68 кг більше, а брат Сергійка зібрав зерна на 145 кг менше, ніж тато і дядько Степан разом. Скільки зерна зібрали за день усі комбайнери?

- 216.** Михайлик з батьками поїхав з Києва у Карпати на відпочинок. Вони проїхали поїздом 376 км, далі автобусом – 134 км і пройшли пішки 26 км. Скільки всього кілометрів від Києва до місця відпочинку родини Михайлика в Карпатах? Запиши розв’язання в зошиті.

$$\begin{array}{r} + 376 \\ 134 \\ \hline 26 \end{array}$$

Розв’язання

$$376 + 134 + 26 = \square \text{ (км)}$$

Відповідь: \square км.



- 217.** Обчисли значення виразів, виконуючи кожну дію письмово.

$$265 + 347 + 158$$

$$434 + 173 + 356$$

$$197 + 412 + 236$$

$$218 + 279 + 194$$

- 218.** На фермі для кролів на зиму закупили 453 т моркви. За 2 зимові місяці кролі з’їли 265 т моркви, а за останній місяць – ще 134 т. Скільки моркви залишилося кролям на весну?

Склади схему до задачі. Назви зимові, весняні місяці.

- 219.** Розв’яжи приклади письмово.

$$346 + 458 + 64$$

$$745 - 437$$

$$284 + 165 + 342$$

$$227 + 585 + 38$$

$$436 - 278$$

$$183 + 158 + 242$$

- 220.** Від восьми сотень і семи десятків відняти шість сотень і один десяток.

ПОЗНАЧЕННЯ ЧИСЕЛ РИМСЬКИМИ ЦИФРАМИ

Римські цифри були винайдені не римлянами, а їхніми попередниками – етрусками. Римляни запозичили ці позначення чисел і вдосконалили їх. Багато народів перейняло у римлян ці позначення.



В основі римської нумерації лише 7 знаків, які означають:

I – 1, **V** – 5, **X** – 10, **L** – 50, **C** – 100, **D** – 500, **M** – 1000.

Поєднуючи ці знаки, отримують потрібні числа.

Наприклад: $X + I \rightarrow XI$ – число 11,

$X + X \rightarrow XX$ – число 20.



Якщо більша цифра стоїть перед меншою, їх додаємо.

$$VI = 5 + 1 = 6$$

$$LX = 50 + 10 = 60$$

Якщо менша цифра стоїть перед більшою, меншу віднімаємо від більшої.

$$IV = 5 - 1 = 4$$

$$XL = 50 - 10 = 40$$

221. Розглянь нумерацію римських чисел. Зроби свої висновки, як записуються різні числа.

IV – 4, VI – 6, XV – 15, XIV – 14, XX – 20, XL – 40.

Ці позначення чисел застосовуються також у нас.

Наприклад, римськими цифрами позначають століття або тисячоліття.

V ст., X ст., $XVII$ ст., I тис., II тис.

222. Дай відповіді на запитання.

У якому тисячолітті ти живеш?

У якому столітті ти живеш?

Яким за рахунком було минуле століття?

Яким за рахунком буде наступне століття?

223. Запиши в зошиті числа римськими цифрами.

15, 100, 110, 120, 50, 115, 501, 1000.

ОКРУГЛЕННЯ ЧИСЕЛ ПРИ ДОДАВАННІ

224. Уважно роздивись і проаналізуй виконання дій у даному виразі.

$$36 + 27 = (36 + 4) + (27 - 4) = 40 + 23 = 63$$

1. Спочатку перший доданок доповнили до круглого числа:

$$36 + 4 = 40.$$

2. Від другого доданка відняли те саме число, яке додавали до першого доданка:

$$27 - 4 = 23.$$

3. Отримали суму:

$$36 + 27 = 40 + 23 = 63.$$

$$a + 27 = (a + 4) + 27 - 4 = 63$$

225. Обчисли вирази за допомогою округлення.

$58 + 32$

$46 + 18$

$63 + 28$

$39 + 33$

226. (Усно) Поясни свої дії при обчисленні виразів.

$276 + 195$

$326 + 254$

$753 + 122$

227. У кінотеатр на ранковий сеанс було придбано 86 квитків, а на вечірній сеанс – 124 квитки. Скільки всього глядачів подивилося фільм на ранковому і вечірньому сеансах?

228. На птахофермі 78 індиків, качок – на 112 більше, ніж індиків, а курей – удвічі більше, ніж індиків і качок. Скільки всього птиці на птахофермі?

229. Вартість банки консервованих огірків 42 грн, а вартість банки консервованих грибів на 26 грн більша. Скільки коштує банка консервованих грибів?

230. За пачку вермішелі заплатили 27 грн, а за пачку гречаної крупи – на 8 грн більше. Скільки коштують разом вермішель і гречка?

- 231.** На хлібозаводі випекли за першу зміну 584 батони, а за другу зміну – на 68 батонів більше. Скільки батонів випекли на хлібозаводі за дві зміни?



- 232.** Обчисли вирази.

$$35 + 27$$

$$78 + 24$$

$$54 + 37$$

$$69 + 24$$

$$64 + 18$$

$$36 + 45$$

$$78 + 15$$

$$27 + 46$$

- 233.** В одній пачці паперу 36 аркушів. Скільки аркушів у десяти пачках паперу?

- 234.** Робочий день триває 8 год, робочий тиждень – 5 днів. Скільки годин повинен відпрацювати робітник за тиждень?

На скільки годин за тиждень робітник пропрацює більше, якщо:

у понеділок і вівторок він працював на 2 год більше,

у середу – на 4 год більше,

у четвер – на 3 год більше,

у п'ятницю – на 2 год менше?

- 235.** Дай відповіді на запитання.

Що таке круг? Що таке коло?

Що таке радіус? Що таке хорда?

Накресли в зошиті коло, найбільша хорда якого дорівнює 30 мм.

- 236.** Запиши в зошиті та обчисли вирази.

Перший доданок – 247, другий доданок – 564.

Зменшуване – 748, від'ємник – 345.

Перший доданок – 405, другий доданок – 337.

Зменшуване – 896, від'ємник – 657.

ОКРУГЛЕННЯ ЧИСЕЛ ПРИ ВІДНІМАННІ

1. Округлення від'ємника



Якщо від'ємник замінити меншим круглим числом, то від різниці потрібно відняти число, на яке зменшили від'ємник при округленні.

$$a - 34 = (a - 30) - 4$$



Якщо від'ємник замінити більшим круглим числом, то до різниці потрібно додати число, на яке збільшили від'ємник при округленні.

$$a - 34 = (a - 40) + 6$$



$$\begin{aligned} 485 - 296 &= 485 - (296 + 4) = \\ 485 - (300 - 4) &= (485 - 300) + 4 = 189 \\ 485 - 296 &= 189 \end{aligned}$$

Від'ємник замінюємо найближчим до нього круглим числом, знаходимо різницю, а потім число, яке додавали до круглого числа, додаємо до отриманої різниці.

2. Збільшення або зменшення

зменшуваного і від'ємника на одне й те саме число

Цей спосіб використовують, якщо від'ємник наближений до круглого числа.

$$452 - 26 = (452 - 2) - (26 - 2) = 450 - 24 = 426$$

237. (Усно) Обчисли вирази.

$358 + 245$

$569 - 241$

$237 + 213$

$749 - 528$

238. У парку росте 270 ялин, кленів – на 65 менше, а дубів – на 370 менше, ніж ялин і кленів. Скільки дерев росте у парку?

239. Знайди суму чисел 372 і 424.

ПЕРЕВІРКА ДІЙ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ



Перевірку правильності виконання дій додавання і віднімання трицифрових чисел виконуємо так само, як і перевірку дій додавання і віднімання одноцифрових і двоцифрових чисел.

$$735 - 456 = 279$$

$$279 + 456 = 735$$

$$368 + 276 = 644$$

$$644 - 368 = 276$$

$$644 - 276 = 368$$

240. Обчисли в зошиті вирази і перевір себе.

$$\begin{array}{r} + 150 \\ + 320 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 472 \\ + 219 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 628 \\ + 157 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 327 \\ + 341 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 593 \\ + 208 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 815 \\ + 125 \\ \hline ? \end{array}$$

241. Накресли відрізок AB – 110 мм, на ньому познач відрізок AC – 55 мм і відрізок CD – 33 мм. Скільки міліметрів (сантиметрів) залишилося від відрізка AB ?

242. За першу зміну екскаватор викопав рів завдовжки 290 м. У другу зміну він продовжив копати рів і викопав на 54 м більше, ніж у першу зміну. Робітник, що копав лопатою, за першу зміну викопав рів завдовжки 24 м, а в другу зміну – на 6 м менше. Рів якої загальної довжини викопали екскаватор і робітник разом? На скільки довший рів викопав екскаватор, ніж працівник?



243. Яку дію потрібно виконати, щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше за друге?

$$520 > 270 \text{ на } 250$$

$$357 < 788 \text{ на } 431$$

$$685 > 452 \text{ на } 233$$

$$348 < 549 \text{ на } 201$$

$$427 > 282 \text{ на } 145$$

$$809 < 527 \text{ на } 282$$

244. На швейній фабриці за зміну розкроїли 127 суконь, а жакетів – на 35 менше. Скільки жакетів розкроїли на швейній фабриці?

245. Обчисли в зошиті вирази і перевір себе.

$$\begin{array}{r} _ 781 \\ - 343 \\ \hline ? \end{array} \quad \begin{array}{r} _ 524 \\ - 268 \\ \hline ? \end{array} \quad \begin{array}{r} _ 892 \\ - 486 \\ \hline ? \end{array} \quad \begin{array}{r} _ 652 \\ - 437 \\ \hline ? \end{array} \quad \begin{array}{r} _ 908 \\ - 751 \\ \hline ? \end{array} \quad \begin{array}{r} _ 436 \\ - 125 \\ \hline ? \end{array}$$

246. На консервному заводі виготовляють за день 565 банок консервованих овочів. Мама може за день приготувати тільки 27 банок консервації. На скільки більше банок овочів виготовляють на консервному заводі?



247. У дитячому садку в одну пісочницю насипали 300 кг піску, а в другу пісочницю – на 86 кг більше. Скільки піску насипали в обидві пісочниці?

248. Обчисли вирази, знайди невідоме число.

$$\begin{array}{lll} x - 324 = 175 & 763 - x = 237 & 358 + (123 + 272) \\ x + 248 = 594 & 436 + x = 553 & 868 - (320 + 345) \\ x - 405 = 443 & 537 - x = 248 & 289 + (678 - 354) \\ x + 345 = 584 & 430 + x = 765 & 548 - (142 + 225) \end{array}$$

249. О 9 год учні пішли на екскурсію до лісу і повернулися з екскурсії о 15 год. Скільки годин учні були на екскурсії?

250. Обчисли периметр стін 5-поверхового та 12-поверхового будинків, якщо довжина стіни 5-поверхового будинку 56 м, а висота – 15 м, висота стіни 12-поверхового будинку 36 м, а довжина – 56 м.

- 251.** Швейна фабрика, яка шиє жіночі сукні, за тиждень використовує 580 м тканини, а кравчиня, яка шиє сукні вдома, використовує за день 8 м тканини. На скільки більше метрів тканини за тиждень витрачає швейна фабрика, ніж кравчиня?



- 252.** Перепиши в зошит, обчисли та впиши знаки $>$ або $<$.

$$(546 - 234) + 328 \square (237 + 542) - 564$$

$$(287 + 458) - 637 \square (838 - 654) + 341$$

$$(147 + 658) - 532 \square (425 + 515) - 479$$

$$(483 - 234) + 348 \square (683 - 438) + 420$$

- 253.** У школі 500 учнів. У перших класах навчаються 54 учні, у других класах – 57, у третіх – 48, у четвертих – 62. У середніх класах (5, 6, 7, 8 і 9 класи) навчається на 105 учнів більше. Скільки учнів навчається у середніх класах?

- 254.** Склади і розв'яжи задачу за малюнками.



Бегемот – 1 т

Крокодил – 360 кг

- 255.** Запиши в зошиті римськими цифрами числа:

50, 100, 20, 15, 500, 1000, 41, 78, 510, 40.

- 256.** За 3 льодяники заплатили 21 грн. Скільки гривень треба заплатити за 7 льодяників?

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000

УСНЕ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ

257. Уважно роздивись і поясни, як обчислено вирази.

$4 \cdot 2 = 8$

$40 \cdot 2 = 80$

$400 \cdot 2 = 800$

$4 \cdot 1 = 4$

$40 \cdot 1 = 40$

$400 \cdot 1 = 400$

$4 \cdot 0 = 0$

$40 \cdot 0 = 0$

$400 \cdot 0 = 0$

$4 : 2 = 2$

$40 : 2 = 20$

$400 : 2 = 200$

$4 : 1 = 4$

$40 : 1 = 40$

$400 : 1 = 400$

$4 : 0 = 0$

$40 : 0 = 0$

$400 : 0 = 0$



Множення і ділення трицифрових чисел виконуємо за тими самими правилами, що й множення і ділення одноцифрових чисел.

258. Обчисли вирази, a заміни будь-яким числом.

$0 \cdot 5$

$7 \cdot 1$

$8 \cdot 0$

$1 \cdot 3$

$1 \cdot 0$

$a \cdot 1$

$a \cdot 0$

$1 \cdot a$

259. До їдальні привезли 7 банок яблучного соку і 5 банок томатного соку. Усього яблучного соку був 21 л. Скільки літрів томатного соку привезли, якщо в кожній банці його було на 1 л менше, ніж у банках з яблучним соком?

260. Обчисли вирази.

$256 + 321 + 1$

$563 \cdot 0 + 237$

$30 - 0 + 7$

$54 : 6 \cdot 1$

$435 + 264 \cdot 1$

$563 + 237 \cdot 0$

$30 + 7 \cdot 0$

$54 \cdot 1 : 6$

261. Розв'яжи задачу усно.

У магазині троє хлопчиків купили дві пачки печива. У кожній пачці було по 18 штук печива. Петрик узяв одну пачку печива собі, а Вітя і Сашко поділили другу пачку печива між собою порівну. Скільки штук печива дісталось кожному хлопчику?

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ КРУГЛОГО ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

262. Знайди добутки за зразком.

$100 \cdot 3 = 300$ $1 \text{ сот.} \cdot 3 = 3 \text{ сот.}$
--

$100 \cdot 5$

$100 \cdot 4 + 537$

$100 \cdot 7$

$100 \cdot 8 - 476$

$100 \cdot 6$

$100 \cdot 2 + 738$

263. Порівняй у рівностях перший множник і добуток. Зроби висновки.

$2 \cdot 100 = 200$

$7 \cdot 100 = 700$

$9 \cdot 100 = 900$

$5 \cdot 100 = 500$

$3 \cdot 100 = 300$

$6 \cdot 100 = 600$



Щоб помножити число на 100, потрібно до нього праворуч приписати два нулі (00).

264. Наталка вишиває за день 2 квіточки, а машина за день вишиває у 100 разів більше квіточок. Скільки квіточок за день може вишити машина?



265. Розглянь і поясни, як знайдено частки.

$50 : 5 = 10$	$300 : 3 = 100$
$5 \text{ дес.} : 5 = 1 \text{ дес.}$	$3 \text{ сот.} : 3 = 1 \text{ сот.}$

266. Знайди добуток чисел: 50, 80, 40, 300, 700, 900 за зразком.

$50 = 5 \cdot 10$	$500 = 5 \cdot 100$
-------------------	---------------------

Поясни, як отримано добутки.

267. Один кілограм персиків коштує 40 грн. У магазині купили 10 кг персиків. Скільки гривень заплатили за 10 кг персиків?



МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ КРУГЛОГО ЧИСЛА НА КРУГЛЕ ЧИСЛО

268. Вага горобця 30 г, а вага сороки у 10 разів більша. Яка вага сороки? Переведи грами в кілограми.

269. Перевір рівності дією множення. Зроби висновки з отриманих результатів.

$$\begin{array}{lll} 4\cancel{00} : 100 = 4 & 7\cancel{00} : 100 = 7 & 10\cancel{00} : 100 = 10 \\ 4 \cdot 100 = 400 & 7 \cdot 100 = 700 & 10 \cdot 100 = 1000 \end{array}$$



Щоб поділити кругле число, що закінчується нулями, на 100, потрібно в ньому відкинути два нулі (00).

270. У фермерському садку росте 600 плодкових дерев, а в садку бабусі Павлика дерев у 100 разів менше. Скільки плодкових дерев росте в садку бабусі?

271. Каменяр-будівельник кладе за 1 год 100 цеглин, а учень каменяра – на 60 цеглин менше. Скільки цеглин покладуть разом каменяр та його учень за 10 год?
Розв'яжи задачу двома способами.



272. Знайди невідоме число.

$$\begin{array}{lll} x : 10 = 40 & 200 \cdot x = 600 & 600 : x = 6 \\ 7 \cdot x = 700 & x : 4 = 200 & x \cdot 2 = 800 \end{array}$$

273. Вага корови 300 кг, а вага кроля 3 кг. У скільки разів корова важча за кроля?

274. Співак за 10 місяців дав 200 концертів. Скільки концертів давав співак за один місяць?

МНОЖЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО

275. Уважно розглянь, згадай і поясни, як помножити суму на число.

1-й спосіб:

$$(3 + 5) \cdot 6 = 8 \cdot 6 = 48$$

2-й спосіб:

$$(3 + 5) \cdot 6 = 3 \cdot 6 + 5 \cdot 6 = 18 + 30 = 48$$

Щоб помножити суму на число, множимо на це число кожний доданок і знайдені добутки додаємо.

276. Обчисли вирази, застосовуючи вивчене правило.

$$(30 + 4) \cdot 5$$

$$(200 + 30) \cdot 3$$

$$(300 + 100) \cdot 2$$

277. Мама консервувала фрукти на зиму. У кожную банку вона поклала по 3 яблука і 4 сливки. Усього вона законсервувала 7 банок. Скільки всього фруктів поклала мама в банки?

Розв'яжи задачу двома способами.

278. Щоб годувати курчат, бабуся купила 5 кг пшениці та 3 кг пшона, а фермер купив пшениці й пшона у 100 разів більше. Скільки разом пшениці й пшона купив фермер?



279. Знайди добутки двома способами.

$$(3 + 5) \cdot 8$$

$$(6 + 2) \cdot 4$$

$$(7 + 3) \cdot 9$$

$$(4 + 3) \cdot 7$$

280. Поясни, як знайдено добуток.

$$\underline{36 \cdot 3 = 108}$$

$$30 \cdot 3 = 90$$

$$6 \cdot 3 = 18$$

$$90 + 18 = 108$$

281. Обчисли вирази. Поясни, як ти виконав(-ла) обчислення.

$$(4 + 4) \cdot 7$$

$$(60 + 20) \cdot 3$$

$$(23 + 7) \cdot 5$$

$$(34 + 46) \cdot 2$$

$$(12 + 18) \cdot 4$$

МНОЖЕННЯ ЧИСЛА НА СУМУ

- 282.** Уважно розглянь та згадай, як отримуємо добуток двома способами. Спробуй пояснити ці способи множення числа на суму.

$$3 \cdot (4 + 5)$$

$$\text{1-й спосіб: } 3 \cdot (4 + 5) = 3 \cdot 9 = 27$$

$$\text{2-й спосіб: } 3 \cdot (4 + 5) = 3 \cdot 4 + 3 \cdot 5 = 27$$

$$a \cdot (b + k) = a \cdot b + a \cdot k$$

- 283.** У магазині зранку продали 3 комп'ютерні диски, на кожному з яких було по 7 мультфільмів. Після обіду продали ще 5 таких самих комп'ютерних дисків. Скільки мультфільмів було на всіх комп'ютерних дисках? Розв'яжи задачу двома способами.



- 284.** Обчисли вирази двома способами.

$$7 \cdot (4 + 3)$$

$$2 \cdot (30 + 6)$$

$$3 \cdot (200 + 5)$$

- 285.** На прилавку магазину лежало 6 пачок цукрового печива, по 5 штук у кожній пачці, й 4 пачки фруктового печива, теж по 5 штук у пачці. Скільки всього штук печива було в усіх пачках?

- 286.** Обчисли вирази зручним способом.

$$2 \cdot (4 + 3)$$

$$4 \cdot (6 + 3)$$

$$2 \cdot (300 + 3)$$

- 287.** У скільки разів 45 більше від 5? У скільки разів 5 менше від 45?
У скільки разів 3 менше від 24? У скільки разів 28 більше від 4?

МНОЖЕННЯ ОДНОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

$$3 \cdot 27 = 27 \cdot 3 = 81$$



При множенні одноцифрового числа на двоцифрове число застосовують переставну властивість дії множення.

288. Обчисли вирази.

$$2 \cdot 16 \quad 5 \cdot 28 \quad 9 \cdot 43 \quad 4 \cdot 54 \quad 7 \cdot 36 \quad 3 \cdot 87$$

289. Розглянь записи і прочитай пояснення.

$$\begin{aligned} 5 \cdot 27 &= \square \\ 5 \cdot 20 &= 100 \\ 5 \cdot 7 &= 35 \\ 100 + 35 &= 135 \end{aligned}$$

При множенні одноцифрового числа на двоцифрове можна спочатку двоцифрове число розкласти на розрядні доданки, а потім одноцифрове число помножити окремо на доданки і результати додати.

290. Першого тижня до лікаря приходило в перші 4 дні по 14 пацієнтів, а на п'ятий день тижня прийшло на 5 пацієнтів менше. Наступного тижня до лікаря приходило в перші 3 дні по 21 пацієнту, а в останні 2 дні прийшло на 12 пацієнтів менше. Скільки пацієнтів прийшло до лікаря за 10 днів?



291. Знайди добутки, використовуючи переставну властивість дії множення.

$$5 \cdot 83 \quad 3 \cdot 64 \quad 20 \cdot 28 \quad 4 \cdot 67 \quad 9 \cdot 26 \quad 10 \cdot 79$$

292. Обчисли вирази.

$$\begin{array}{cccc} 24 \cdot 5 & 42 \cdot 3 & 51 \cdot 6 & 72 \cdot 2 \\ 36 \cdot 4 & 27 \cdot 9 & 85 \cdot 2 & 47 \cdot 3 \end{array}$$

МНОЖЕННЯ РІЗНИЦІ НА ЧИСЛО

- 293.** Уважно розглянь, як виконано обчислення. Пригадай правила множення різниці на число.

$$(34 - 29) \cdot 7 = 35$$

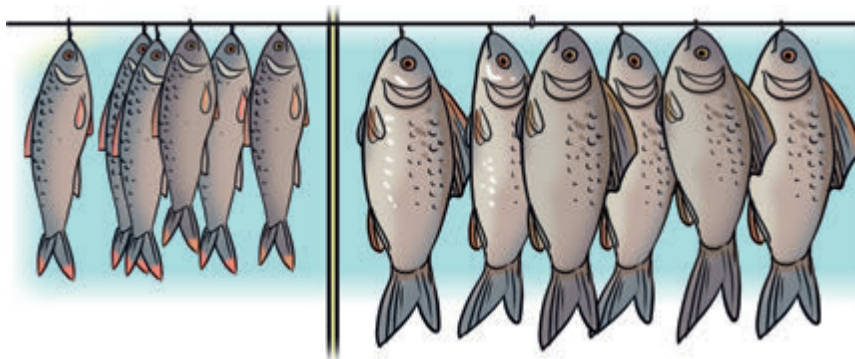
$$(34 - 29) \cdot 7 = 34 \cdot 7 - 29 \cdot 7 = 35$$

Щоб помножити різницю на число, множимо на це число зменшуване і від'ємник окремо і від першого добутку віднімаємо другий.

$$(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$$

Ця рівність відображає розподільний закон множення стосовно віднімання.

- 294.** Рибалка повісив сушити карасів і плотву на чотирьох низках. Плотви на кожній низці помістилося по 28 штук, а карасів на кожній низці – на 12 штук менше. На скільки більше сушилося плотви, ніж карасів? Виконай задачу за вивченим правилом.



- 295.** Порівняй вирази, усно виконуючи дії.

$$(65 - 38) \cdot 6 \quad \square \quad 65 \cdot 6 - 38 \cdot 6$$

$$7 \cdot (18 + 34) \quad \square \quad 18 \cdot 7 + 34 \cdot 7$$

$$3 \cdot (78 - 52) \quad \square \quad 78 \cdot 3 - 52 \cdot 3$$

$$(32 - 28) \cdot 8 \quad \square \quad 32 \cdot 8 - 28 \cdot 8$$

- 296.** Знайди периметр прямокутника, у якому дві сторони дорівнюють 27 см кожна, а третя сторона – 11 см. Визнач довжину четвертої сторони прямокутника.

ДІЛЕННЯ ДВОЦИФРОВИХ І ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ ЧИСЛА

297. Розглянь уважно спосіб виконання дії ділення.

$48 : 4$
$(40 + 8) : 4 =$
$40 : 4 + 8 : 4 =$
$10 + 2 = 12$

298. Обчисли вирази, якщо: $a = 36$, $a = 360$.

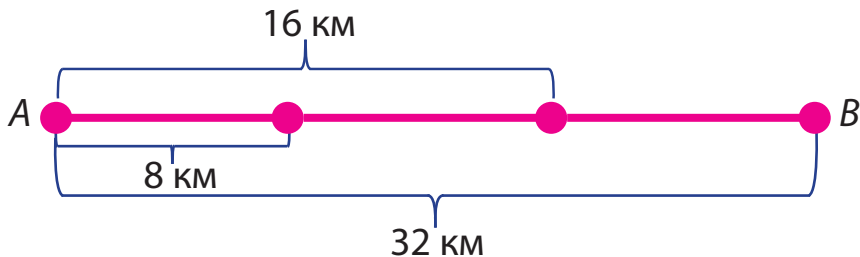
$$a : 3 \quad a : 6 \quad a : 9 \quad a : 12$$

299. Знайди невідоме число.

$$x \cdot 5 = 45 \quad x : 8 = 8 \quad 56 : x = 7$$

300. Для учнів класу купили 16 зошитів у лінійку і 24 зошити в клітинку. Їх поділили між вісьма учнями порівну. Скільки зошитів отримав кожен учень? Розв'яжи задачу двома способами.

301. Склади і розв'яжи задачу за схемою.



302. Віталію 27 років, його племінник молодший за нього у 3 рази. Скільки років племіннику Віталія?

303. Одного заводу будильника вистачає на 48 год. Скільки разів потрібно заводити будильник протягом місяця (30 днів)?



304. Розглянь запис і поясни, як виконано ділення.

$$36 : 6 = (30 : 6) + (6 : 6) = 6$$

305. Обчисли вирази.

$$\begin{array}{cccc} 7 \cdot 6 & 55 : 5 & 40 \cdot 8 : 10 & 134 - 6 \cdot 9 \\ 72 : 8 & 37 \cdot 2 & 81 : 9 \cdot 4 & 320 : 8 \cdot 3 \end{array}$$

306. Уважно розглянь запис, проаналізуй спосіб виконання ділення.

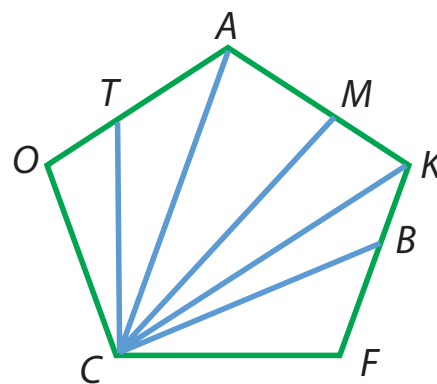
$96 : 4$	$70 : 5$
$(80 + 16) : 4 =$	$(50 + 20) : 5$
$80 : 4 + 16 : 4 =$	$50 : 5 + 20 : 5 =$
$20 + 4 = 24$	$10 + 4 = 14$

307. Розклади ділене на зручні доданки і виконай ділення.

$$\begin{array}{cccc} 80 : 5 & 78 : 6 & 38 + 52 : 4 & 64 - 36 : 3 \\ 84 : 7 & 96 : 8 & 75 - 65 : 5 & 37 + 60 : 4 \end{array}$$

308. Скільки трикутників ти можеш нарахувати в цьому п'ятикутнику? Запиши їх назви в зошит і пронумеруй.

З р а з о к: у п'ятикутнику $COAKF$ трикутники: 1) COT , 2) COA ...



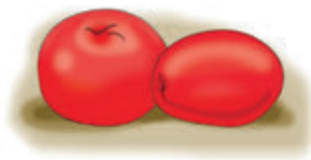
309. Збільш число 5 у 5, 10, 100 разів.
Зменш число 700 у 7, 10, 100 разів.

310. Обчисли вирази двома способами.

З р а з о к: 1) $84 : 6 = 60 : 6 + 24 : 6 = 10 + 4 = 14$
2) $84 : 6 = 48 : 6 + 36 : 6 = 8 + 6 = 14$

$$75 : 5 \quad 60 : 4 \quad 91 : 7 \quad 48 : 3$$

311. У 7 діжок для квашення поклали порівну 49 кг круглих і 21 кг довгастих помідорів. Скільки кілограмів помідорів кожного виду поклали в одну діжку?



312. (Усно) Розклади числа: 58, 24, 63, 27, 92, 134, 572, 361, 800 на розрядні доданки.

313. Склади й запиши в зошиті істинні рівності з виразів та їх значень.

$$\begin{array}{cccc} 7 \cdot 12 & 56 + 11 \cdot 4 & 9 \cdot 22 - 50 & 350 : 10 \cdot 6 - 45 \\ 90 : 30 & 2 \cdot 45 - 64 & 42 : 7 + 28 & 470 \cdot 0 + 89 \end{array}$$

100, 26, 84, 34, 3, 165, 84, 148.

314. На фабриці від 100 м тканини відрізали 80 м, а решту тканини поділили для пошиття пальт порівну – по 2 м. На скільки пальт вистачило тканини?

315. Вага тигра 300 кг, а вага бобра в 10 разів менша. Скільки кілограмів важить бобер?



316. Слюсар на станку за зміну виготовляє 46 деталей. Скільки деталей слюсар виготовляє за робочий тиждень?

317. Запиши в зошиті нерівності та знайди значення a і c .

Число 438 менше від числа a на 211.

Число 617 більше від числа a на 374.

Число c менше від числа 21 у 3 рази.

Число c більше від числа 5 у 4 рази.

318. Уважно розглянь рівність і розкажи, якими способами одержані добутки.

$$4 \cdot 30 = 120$$

$$\text{1-й спосіб: } 4 \cdot 30 = 4 \cdot 3 \cdot 10 = 12 \cdot 10 = 120$$

$$\text{2-й спосіб: } 4 \cdot 30 = 30 \cdot 4 = 120$$

319. Знайди невідоме число.

$$x \cdot 5 = 200 \quad 800 : x = 200 \quad x : 3 = 300$$

320. Запиши вирази та обчисли їх.

Суму чисел 13 і 7 помножити на 4.

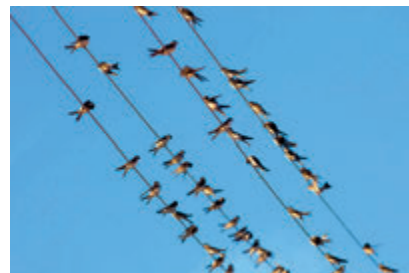
Суму чисел 21 і 5 збільшити в 7 разів.

Суму чисел 8 і 4 збільшити в 5 разів.

Суму чисел 15 і 13 помножити на 3.

321. На молодій сливі виросло 28 плодів, а на старій сливі плодів у 5 разів більше. Скільки плодів виросло на двох сливах?

322. На одному дроті сиділо 16 ластівок, на другому – у 3 рази більше, а на третьому – у 2 рази менше, ніж на першому і другому разом. Скільки ластівок сиділо на трьох дротах?



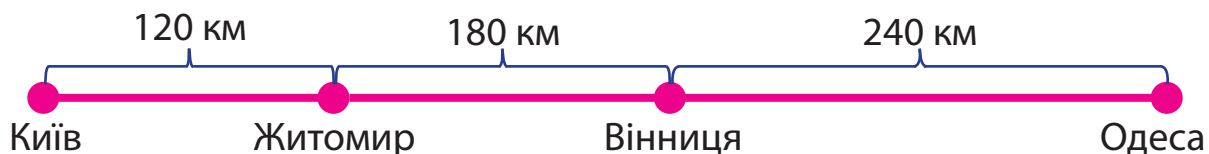
323. Розв'яжи рівняння.

$$x : 3 = 69 \quad x : 5 = 185 \quad x \cdot 7 = 294 \quad x \cdot 4 = 224$$

324. У садку зібрали 12 кг малини, смородини – вдвічі більше, а агрусу – вдвічі менше, ніж смородини і малини разом. Скільки у садку зібрали всіх ягід?

325. Склади задачу та розв'яжи її.

Машина їде зі швидкістю 60 км на 1 год.



326. Від однієї корови фермер надоює за день 12 л молока. Скільки літрів молока за день фермер надоює від дев'яти корів? Скільки літрів молока надоює фермер від дев'яти корів за тиждень (7 днів)?

ДІЛЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО ШЛЯХОМ ДОБОРУ

327. Розглянь і обміркуй, як знайшли частку $120 : 20$ способами послідовного ділення та випробування.

Послідовне ділення

$$120 : 20 = 120 : (10 \cdot 2) = (120 : 10) : 2 = 6$$

Випробування

$$120 : 20$$

Множимо 20 на 2, отримуємо 40 ($20 \cdot 2 = 40$),

40 менше, ніж 120, тому множник 2 не підходить.

Множимо 20 на 3, отримуємо 60 ($20 \cdot 3 = 60$),

60 менше, ніж 120, тому множник 3 не підходить.

Множимо 20 на 4, отримуємо 80 ($20 \cdot 4 = 80$),

80 менше, ніж 120, тому множник 4 не підходить.

Множимо 20 на 5, отримуємо 100 ($20 \cdot 5 = 100$),

100 менше, ніж 120, тому множник 5 не підходить.

Множимо 20 на 6, отримуємо 120 ($20 \cdot 6 = 120$).

Множник 6 підходить.

В и с н о в о к: у виразі $120 : 20$ частка дорівнює 6 ($120 : 20 = 6$).

328. Обчисли вирази.

$240 : 40$

$150 : 30$

$400 : 50$

$210 : 30$

$75 : 15$

$150 : 25$

$140 : 35$

$225 : 45$

$108 : 27$

$180 : 36$

$136 : 17$

$232 : 58$

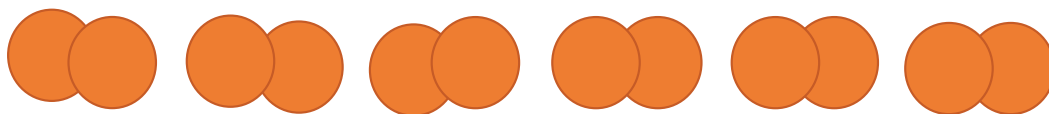
329. Як називається трикутник, у якого всі сторони однакові?

Як називається прямокутник, у якого всі сторони однакові?

330. На городі у діда Петра за 3 дні викопали 240 кг картоплі, а в діда Миколи – 318 кг картоплі. Скільки всього кілограмів картоплі викопали у діда Петра і діда Миколи за 1 день?

ДІЛЕННЯ ЧИСЛА НА ДОБУТОК

331. Розглянь різні способи ділення числа на добуток.



$$12 : (3 \cdot 2) = 12 : 6 = 2$$



$$12 : (3 \cdot 2) = (12 : 2) : 3 = 6 : 3 = 2$$



$$12 : (3 \cdot 2) = (12 : 3) : 2 = 4 : 2 = 2$$

Поясни, як у кожному випадку число ділили на добуток.



Щоб поділити число на добуток, спочатку ділимо число на один із множників, а потім отриману частку ділимо на інший множник.

332. Обчисли вирази двома способами.

$$24 : (3 \cdot 2)$$

$$60 : (2 \cdot 3)$$

$$800 : (4 \cdot 2)$$

333. За 6 днів до трьох їдалень завезли 54 кг масла. Скільки масла завозили до кожної їдальні щодня?

Цю задачу можна розв'язати двома способами.

Уважно розглянь способи розв'язання задачі.

1-й спосіб розв'язання:

$$1) 54 : 3 = 18 \text{ (кг)},$$

$$2) 18 : 6 = 3 \text{ (кг)}.$$

Відповідь: 3 (кг).

2-й спосіб розв'язання:

$$1) 54 : 6 = 9 \text{ (кг)},$$

$$2) 9 : 3 = 3 \text{ (кг)}.$$

Відповідь: 3 (кг).

334. Виконай обчислення, розклавши дільник на множники.

$80 : 20$

$72 : 36$

$400 : 50$

$48 : 16$

335. Перше число – 600, друге число – у 3 рази менше за перше, а третє – у 5 разів менше за друге. Яке третє число?

336. У шкільному саду працювало m дівчаток, а хлопчиків працювало в h разів більше. На скільки більше працювало в саду хлопчиків, ніж дівчаток?

Розв'язання:

$1) m \cdot h,$

$2) m \cdot h - m.$

В і д п о в і д ь: хлопчиків працювало на $m \cdot h - m$ більше.

337. До магазину іграшок завезли 40 машинок. П'ята частина машинок – пожежні, а інші машинки були легковими. Скільки легкових машинок завезли до магазину іграшок?



338. Обчисли вирази усно.

$280 : 4$

$480 : 40$

$900 : 3$

$150 : 30$

$350 : 50$

339. Катрусі 3 роки, її сестра старша за неї у 3 рази. Скільки років сестрі Катрусі?

340. Татові 46 років. Його син молодший за нього у 2 рази. Скільки років синові?

341. Обчисли вирази.

$120 : (15 \cdot 2)$

$700 : (25 \cdot 4)$

$250 : (5 \cdot 5)$

$360 : (5 \cdot 8)$

$450 : (10 \cdot 5)$

$840 : (60 \cdot 7)$

342. Упродовж робочого тижня Мирослава клеїла конверти, однакову кількість щодня. За тиждень вона склеїла 450 конвертів. За кожний конверт їй заплатили 2 грн. Скільки гривень заробляла Мирослава за 1 день?

ДІЛЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО

343. Проаналізуй, як двома способами можна виконати дію ділення суми на число.

$$(16 + 22) : 2$$

$$1\text{-й спосіб: } (16 + 22) : 2 = 38 : 2$$

$$2\text{-й спосіб: } (16 + 22) : 2 = 16 : 2 + 22 : 2$$

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$



Щоб поділити суму на число, можна поділити на це число кожний доданок і знайдені частки додати.

344. У їдальні 35 шоколадних цукерок і 15 тістечок розклали на 5 тарілок. Скільки цукерок і скільки тістечок разом лежало на кожній тарілці?

345. Поділи суму на число відповідно до порядку виконання дій у виразах із дужками.

$$(24 + 32) : 8 \quad (18 + 36) : 6 \quad (35 + 28) : 7$$

346. Знайди невідоме число.

$$x \cdot 7 = 42$$

$$x : 5 = 9$$

$$37 - x = 12$$

$$53 + x = 87$$

347. У ящики розклали кабачки і баклажани – по 8 кг овочів у кожний ящик. Кабачків було 40 кг, а баклажанів – 24 кг. У скільки ящиків розклали овочі?



348. Обчисли вирази в стовпчиках. Скажи, чим вони різняться.

$$(35 + 15) : 5$$

$$12 + 24 : 3$$

$$35 + 15 : 5$$

$$(12 + 24) : 3$$

349. Які види трикутників ти знаєш за довжиною сторін і за кутами? Як вимірюється периметр многокутників?

ПЕРЕВІРКА ДІЇ МНОЖЕННЯ

350. Уважно розглянь рівність. Згадай, яку арифметичну дію виконують, щоб перевірити множення.

$$7 \cdot 6 = 42$$

$$\text{Перевірка: } 42 : 7 = 6 \quad 42 : 6 = 7$$



Дію множення можна перевірити дією ділення.

Якщо після ділення добутку на один із множників отримуємо другий множник, то дія множення виконана правильно.

351. Обчисли вирази і перевір себе.

$$4 \cdot 5 \quad 7 \cdot 8 \quad 3 \cdot 6 \quad 4 \cdot 9 \quad 12 \cdot 4 \quad 5 \cdot 8 \quad 35 \cdot 2$$

352. Молоковоз розвіз у 3 їдальні молоко, по 40 л у кожную, та у 2 дитячі садки, по 18 л. Після цього в молоковозі залишилося 54 л молока. Скільки всього молока було в молоковозі?

Схема розв'язання

$$\left. \begin{array}{l} 3 \text{ їдальні по } - 40 \text{ л} \\ 2 \text{ дитячі садки по } - 18 \text{ л} \\ \text{Залишилося } - 54 \text{ л} \end{array} \right\} ?$$



353. Обчисли вирази.

$$(54 - 46) \cdot 5 \quad 3 \cdot 32 - 28 \quad (12 + 21) \cdot 4$$

$$(31 + 14) \cdot 2 \quad 7 \cdot 83 - 77 \quad (64 - 52) \cdot 3$$

354. 1. У рівносторонньому трикутнику одна сторона дорівнює 40 мм. Який периметр цього трикутника?

2. Радіус кола 36 мм. Чому дорівнює діаметр цього кола?

355. Перевір, чи рівності є істинними (правильними).

$$47 \cdot 3 = 141 \quad 24 \cdot 8 = 192 \quad 53 \cdot 4 = 212 \quad 35 \cdot 6 = 210$$

ПЕРЕВІРКА ДІЇ ДІЛЕННЯ

356. Згадай, яку арифметичну дію виконують, щоб перевірити дію ділення.

$$560 : 7 = 80 \quad 80 \cdot 7 = 560$$



Дію ділення можна перевірити дією множення.

Ділене дорівнює добутку частки і дільника.

Якщо після множення частки на дільник отримуємо ділене, то дія ділення виконана правильно.

357. Запиши в зошиті значення букв: r, c, m, d, f, k .

Ділене	48	c	49	45	32	k
Дільник	r	4	m	d	8	3
Частка	8	24	7	9	f	24

358. У двох клубках 280 м нитки. У два клубки додали ще 142 м нитки, порівну в кожен клубок. Скільки метрів нитки стало в кожному з двох клубків?



П л а н р о з в ' я з а н н я

- 1) Скільки метрів нитки було в 1 клубку?
- 2) Скільки метрів нитки додали в 1 клубок?
- 3) Скільки метрів нитки стало в кожному з двох клубків?

359. Як дізнатися, що рівність істинна (правильна)? Виконай перевірку.

$$72 : 6 = 12 \quad 15 \cdot 5 = 75 \quad 161 : 7 = 23 \quad 34 \cdot 4 = 136$$

360. На склад привезли 400 л олії у п'яти бочках. Скільки літрів олії було в кожній бочці?

361. Для того щоб зробити томатний сік на зиму, тітка Галя купувала 3 дні по 12 кг помідорів, а сік із цих помідорів зробила за 2 дні. Скільки помідорів переробляла на сік тітка Галя за 1 день?

ДІЛЕННЯ ВИДУ 64 : 16, 125 : 25

362. Розглянь, як знаходять частку способом випробування.

$$115 : 23 = 5$$

Беремо 23 два рази $23 \cdot 2 = 46$, 46 не підходить;

беремо 23 три рази $23 \cdot 3 = 69$, 69 не підходить;

беремо 23 чотири рази $23 \cdot 4 = 92$, 92 не підходить;

беремо 23 п'ять разів $23 \cdot 5 = 115$.

Таким чином, способом випробування отримали потрібне ділене і дізналися, що частка у виразі $115 : 23$ дорівнює 5.

363. Знайди частку способом випробування.

$45 : 15$

$48 : 12$

$72 : 36$

$42 : 14$

364. Із 25 л молока можна отримати 5 л сметани. Скільки сметани можна отримати зі 100 л молока?

365. З обох боків шосейної траси на відрізку 192 м на однаковій відстані поставили 64 відбійні стовпчики.

Яка відстань між стовпчиками?

Скільки всього стовпчиків поставили з обох боків траси на цьому відрізку?



366. Периметр рівностороннього п'ятикутника 130 мм. Яка довжина однієї сторони п'ятикутника?

367. Обчисли вирази.

$23 \cdot 4 : 2$

$(437 - 293) : 36$

$(132 - 126) \cdot 11$

$56 : 7 \cdot 5$

$(354 - 340) \cdot 6$

$84 : (287 - 259)$

368. Знайди невідоме число.

$x \cdot 7 = 42$

$5 \cdot x = 20$

$21 \cdot x = 63$

$x \cdot 8 = 48$

369. Тато приготував для дітей молочний коктейль. У 4 склянки він розлив порівну 400 г молока і додав 200 г морозива. Скільки грамів молока і морозива в кожній склянці?

370. Восени зібрали 6 ц вівса і поділили його між трьома кіньми. Скільки кілограмів вівса заготовили для кожного коня?



371. Знайди значення виразів, якщо $a = 48$.

$$4 \cdot a$$

$$(120 - a) : 8$$

$$(120 + a) : 8$$

372. Відстань 240 км з пункту А до пункту В легковий автомобіль проїхав за 3 год. Вантажний автомобіль їде зі швидкістю 60 км на 1 год. У якого автомобіля швидкість більша, і який із них доїде з пункту А до пункту В швидше і на скільки?

Склади запитання до кожної дії розв'язання задачі.

373. Стрілка, що показує хвилини, робить на годиннику один оберт за 60 хв.

За який час робить один оберт стрілка, що показує секунди?

За який час робить один оберт стрілка, що показує години?



374. Двоє робітників зібрали по 192 кг огірків. Перший робітник за день збирав по 24 кг огірків, а другий робітник – на 8 кг огірків більше. Скільки днів потрібно було кожному робітникові, щоб зібрати 192 кг огірків?

Склади схему, за якою будеш розв'язувати задачу.

375. Кожного дня Олексій дивиться телевизор від 19 до 21 год. Скільки часу проводить Олексій біля телевизора за тиждень, за місяць (30 днів)?



ЗАЛЕЖНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТУ ДІЇ МНОЖЕННЯ АБО ДІЛЕННЯ ВІД ЗМІНИ ОДНОГО З КОМПОНЕНТІВ ПРИ СТАЛОМУ ІНШОМУ

376. Порівняй, як змінюється добуток при зміні одного з множників у кілька разів.

a	4	8	12	16	20	24
b	3	3	3	3	3	3
$a \cdot b$	12	24	36	48	60	72

a	4	4	4	4	4	4
b	3	8	9	12	15	18
$a \cdot b$	12	32	36	48	60	72



Якщо один із множників збільшити або зменшити в кілька разів, то і добуток збільшиться або зменшиться у стільки ж разів.

377. Накресли один відрізок завдовжки 4 см, а другий – у 3 рази більший. Яка довжина другого відрізка?

Накресли один відрізок завдовжки 2 см, а другий – у 3 рази більший. Яка довжина другого відрізка?

378. Обчисли вирази.

$$\begin{array}{cccc} 4 \cdot 12 & 18 \cdot 5 & 35 \cdot 3 & 15 \cdot 4 \\ 8 \cdot 12 & 180 \cdot 5 & 35 \cdot 6 & 150 \cdot 4 \end{array}$$

379. Обчисли вирази, якщо $a = 2$ і $a = 6$.

$$4 \cdot a \quad 12 \cdot a \quad 36 \cdot a \quad 300 : a \quad 36 : a \quad 12 : a$$

380. За 16 год (дві зміни) каменярь викладає на дорозі 480 цеглини. Скільки цеглин каменярь викладає за одну годину?

- 381.** Одну тонну картоплі відвезли порівну в 5 дитячих садків. Скільки картоплі відвезли в кожен дитячий садок?
- 382.** Розв'яжи задачі усно і скажи, чим відрізняється одна задача від другої?
 1) У Юлі 8 яблук, а в Люби яблук у 2 рази більше. Скільки яблук у Люби?
 2) У Віктора 8 грушок, а в Романа грушок у 4 рази більше. Скільки грушок у Романа?
- 383.** Зверни увагу на ці задачі. Чим вони відрізняються від попередніх задач?
 1) У Юлі 4 яблука, а в Люби яблук у 4 рази більше. Скільки яблук у Люби?
 2) У Віктора 16 грушок, а в Романа грушок у 2 рази більше. Скільки грушок у Романа?



Якщо один із множників збільшити або зменшити в кілька разів, а другий зменшити або збільшити у стільки ж разів, то значення добутку не зміниться.

- 384.** Розглянь, як у виразі $48 \cdot 4$ один із множників збільшено у 2 рази, а другий множник зменшено у 2 рази. Порівняй добутки.
 1) $48 \cdot 4 = 40 \cdot 4 + 8 \cdot 4 = 192$
 2) $96 \cdot 2 = 90 \cdot 2 + 6 \cdot 2 = 192$
- 385.** Обчисли вирази. Порівняй множники і добутки.
 Що ти можеш про них сказати?

$40 \cdot 4$	$120 \cdot 4$	$72 \cdot 3$
$20 \cdot 8$	$240 \cdot 2$	$24 \cdot 9$

- 386.** Костя виконував домашнє завдання 60 хв, Славко виконував це завдання у 2 рази довше, а Івась – на 30 хв швидше за Славка. Скільки всього часу витратили хлопці на виконання домашнього завдання?
- 387.** Обчисли вирази.

$23 \cdot 12$	$56 : 14$	$17 \cdot 8$	$138 : 23$	$32 \cdot 4$
$126 : 18$	$31 \cdot 2$	$96 : 12$	$153 \cdot 3$	$75 : 15$

- 388.** У трамваї 58 місць для сидіння, а в маршрутному таксі 20 місць для сидіння. Трамвай за зміну встигає проїхати свій маршрут 3 рази, а маршрутне таксі – 5 разів. На скільки більше пасажирів, які їдуть сидячи, може перевезти за зміну трамвай, ніж маршрутне таксі?



- 389.** Обчисли рівняння, знайди невідоме число.

$$23 \cdot x = 253 \quad x : 6 = 102 \quad x \cdot 5 = 160 \quad 252 : x = 9$$

- 390.** Обчисли вираз $a \cdot 4$, якщо $a = 13, 8, 24$.

- 391.** Накресли 6 прямокутних трикутників, а рівносторонніх трикутників – у 2 рази більше.

Накресли 3 квадрати, а прямокутників – у 4 рази більше.

Скільки всього ти накреслив(-ла) трикутників?

Скільки всього ти накреслив(-ла) прямокутників?

Чи можна назвати квадрат прямокутником?

Скажи, чим квадрат відрізняється від інших прямокутників?

- 392.** З Харкова до Львова 960 км. Поїзд їде зі швидкістю 80 км на 1 год. Скільки годин їде поїзд зі Львова до Харкова?

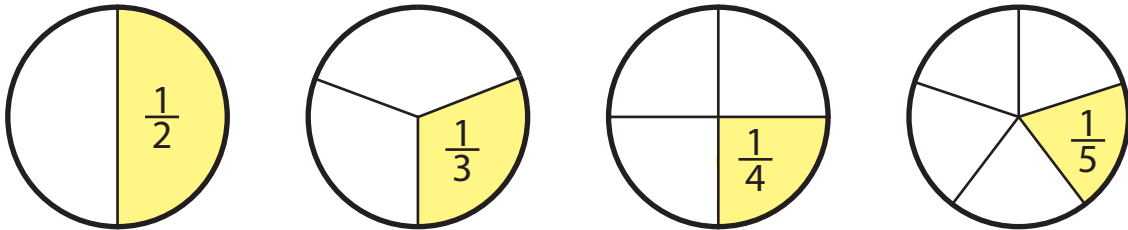
- 393.** Обчисли вирази.

$560 : 8$	$480 : 6$	$400 : 5$	$240 : 4$
$560 : 7$	$480 : 7$	$250 : 5$	$240 : 7$
$120 \cdot 4$	$110 \cdot 5$	$330 \cdot 3$	$120 \cdot 2$
$120 \cdot 3$	$110 \cdot 8$	$120 \cdot 3$	$120 \cdot 4$

Розглянь вирази, які ти обчислив(-ла), і скажи, що в них змінюється і що залишається незмінним. Як від цього змінюється результат?

ЧАСТИНИ

394. Розглянь уважно малюнки. Зверни увагу на те, як правильно позначати частини.



Запам'ятай, як правильно читати позначення частин.

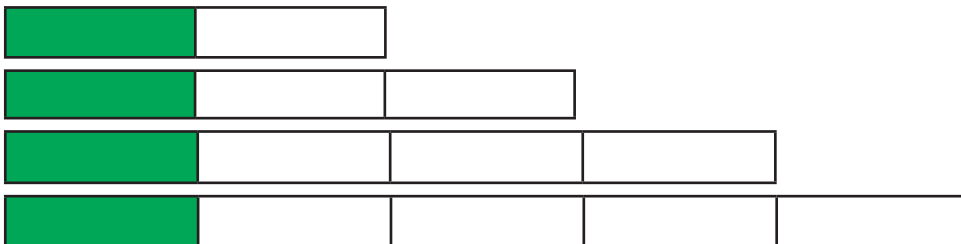
$\frac{1}{2}$ – одна друга (половина) круга.

$\frac{1}{3}$ – одна третя (третина) круга.

$\frac{1}{4}$ – одна четверта (чверть) круга.

$\frac{1}{5}$ – одна п'ята круга.

395. Накресли в зошиті такі самі смужки. Підпиши правильні назви зафарбованих частин смужок.



396. Накресли в зошиті смужку 6 см і поділи її на 3 частини. Яка довжина однієї частини смужки?

Як правильно записати одну частину смужки?

$$6 : 3 = \square \text{ см}$$

В і д п о в і д ь: $\frac{1}{3}$ смужки дорівнює \square см.

397. Накресли в зошиті відрізок завдовжки 12 см.

Знайди та відзнач на відрізку $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ та $\frac{1}{4}$ частини.

Познач відрізки буквами і запиши довжину кожного відрізка в сантиметрах.

Запам'ятай



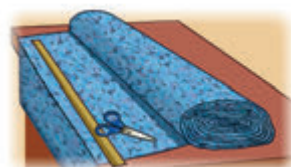
Числа, що стоять над рискою, називаються **чисельником**; числа, що стоять під рискою, називаються **знаменником**.

$$\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{7}, \frac{1}{12}, \frac{1}{24}$$

Чисельник показує, скільки разів беремо число знаменника.

Знаменник показує, на скільки частин ділимо дане число.

- 398.** Зі сувою тканини завдовжки 25 м взяли $\frac{1}{5}$ частину для пошиття костюма. Від тканини, яка залишилася, взяли $\frac{1}{4}$ частину для пошиття плаття. Скільки метрів тканини залишилося в сувої?



- 399.** Накресли в зошиті прямокутник, довжина якого 8 см, а ширина – 3 см. Полічи і запиши, скільки клітинок зошита має довжина, ширина прямокутника.

$\frac{1}{4}$ частину прямокутника замалюй червоним кольором.

$\frac{1}{2}$ частину прямокутника замалюй зеленим кольором.

- 400.** У книзі 120 сторінок. За перший тиждень прочитали $\frac{1}{3}$ частину сторінок, за другий тиждень – $\frac{1}{4}$ частину сторінок. Скільки сторінок залишилося прочитати?

- 401.** Виріж смужку кольорового паперу завдовжки 24 см. Познач на ньому $\frac{1}{2}$ частину, $\frac{1}{12}$ частину, $\frac{1}{6}$ частину довжини.

- 402.** Знайди $\frac{1}{7}$ частину числа 28; $\frac{1}{5}$ частину числа 35.

- 403.** Виріж із паперу смужку завдовжки 30 см. Знайди і познач на ній $\frac{1}{5}$ частину, $\frac{1}{3}$ частину, $\frac{1}{10}$ частину смужки. Результат запиши в зошит.

404. Курка може з'їсти за день 240 г зерна, а голуб – лише шосту частину цього зерна. Скільки зерна за день можуть з'їсти 3 курки і 5 голубів разом?

405. Мама Микити купила в магазині рибу – форель і карасів. За форель вона заплатила 250 грн, а за карасів – $\frac{1}{5}$ від того, що заплатила за форель. Скільки гривень заплатила мама за всю рибу?



406. У 10 мішків умістилася $\frac{1}{5}$ частина від 1 т цукру. Скільки кілограмів цукру насипали в кожний мішок?

407. Обчисли і запиши відповіді.

1) Скільки годин становить $\frac{1}{8}$ доби?

2) Скільки днів у 15 тижнях?

3) Скільки хвилин в $\frac{1}{3}$ години?

4) Скільки днів в $\frac{1}{4}$ місяця лютого?

408. Бак легкової машини вміщує 40 л бензину, а бак мотоцикла вміщує тільки $\frac{1}{4}$ того бензину, що вміщує бак легкової машини. Скільки літрів бензину вміщує бак мотоцикла?



409. Знайди $\frac{1}{3}$ частину чисел: 15, 27, 54, 39, 90.

410. У шкільній їдальні 400 предметів різного посуду. Глибоких та мілких тарілок – $\frac{1}{2}$ частина усього посуду, склянок – $\frac{1}{8}$ частина, чашок – $\frac{1}{5}$ частина. Решта посуду – це сільниці та маслянки в рівній кількості. Скільки кожного виду посуду в шкільній їдальні?

411. Двоє хлопчиків упіймали на вудочки 27 карасів. Третю частину карасів вони віддали коту Мурчику, а решту поділили між собою порівну. Скільки карасів дісталось кожному хлопчику?



412. Накресли прямокутник зі сторонами 15 клітинок та 6 клітинок. Зафарбуй $\frac{1}{3}$ частину прямокутника жовтим олівцем, а $\frac{1}{5}$ частину – зеленим.

413. Відстань від Києва до Умані 180 км. Велосипедист їде зі швидкістю 20 км на 1 год, а легкова машина – зі швидкістю 60 км на 1 год. За скільки годин цю відстань проїде велосипедист, легкова машина?



414. У скільки разів 5 менше за 45, 80, 100?

Знайди $\frac{1}{5}$ чисел 45, 80, 100.

415. Накресли кути: прямий, гострий, тупий. Чому ці кути так називаються?

416. Перший оператор за 4 год набирає на комп'ютері 16 сторінок тексту, а другий може надрукувати за цей час лише 4 сторінки. У скільки разів швидше друкує перший оператор?



417. Накресли в зошиті відрізок завдовжки 12 см. Познач на відрізку точками та буквами латинської абетки $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ відрізка. Запиши, чому дорівнюють $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ відрізка.

Обчисли, чому дорівнюють: $\frac{1}{5}$ від 35; $\frac{1}{6}$ від 42; $\frac{1}{3}$ від 21.

ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ

418. Обчисли вирази і перевір себе.

$36 : 4$	$56 : 8$	$450 : 5$	$72 : 12$	$600 : 300$
$48 : 6$	$63 : 7$	$360 : 6$	$75 : 15$	$810 : 10$



Результат ділення одного числа на друге показує, у скільки разів ділене більше за дільник, або у скільки разів дільник менший від діленого.

419. Уважно розглянь, як обчислено вираз $9 : 2$.



Число 9 на два не ділиться.

Найближче число до 9, що ділиться на 2, це – 8.

$9 : 2 = 8 : 2 + 1 = 4$ і 1 в остачі.

9 – ділене, 2 – дільник, 4 – неповна частка, 1 – остача.

Правильно записується це так:

$9 : 2 = 4$ і остача 1

неповна частка

$9 : 2 = 4$ (ост. 1)



Число, яке показує, скільки разів дільник уміщується в діленому, називається **неповною часткою**.

Різниця між діленим і добутком дільника й неповної частки називається **остачею**.

420. Уважно розглянь рівності, проаналізуй і порівняй їх.

1) $15 : 5 = 3$	$25 : 5 = 5$	$40 : 5 = 8$
2) $16 : 5 = 3$ (ост. 1)	$17 : 5 = 3$ (ост. 2)	$18 : 5 = 3$ (ост. 3)
$26 : 5 = 5$ (ост. 1)	$27 : 5 = 5$ (ост. 2)	$28 : 5 = 5$ (ост. 3)
$41 : 5 = 8$ (ост. 1)	$42 : 5 = 8$ (ост. 2)	$43 : 5 = 8$ (ост. 3)

421. Обчисли вирази.

Наприклад: $27 : 4 = 6$ (ост. 3)

$48 : 6 = 8$ (ост. 0)

$36 : 6$

$43 : 5$

$58 : 7$

$63 : 9$

$32 : 3$

$45 : 5$

422. Обчисли вирази і зроби малюнки до неповної частки й остачі.

$14 : 6$

$10 : 4$

$15 : 7$

$7 : 3$

$12 : 5$

$14 : 3 = 4$ (ост 2)



423. Ігор прочитує за день 56 сторінок, а Денис – тільки четверту частину від тієї кількості сторінок, що прочитує Ігор. Скільки сторінок за день прочитує Денис?

424. У мішку було 20 кг рису. Рис розділили порівну між трьома дитячими садками. Скільки рису лишилося в мішку?

425. Вартість 1 кг ананаса 180 грн, а вартість мандаринів становить $\frac{1}{6}$ вартості ананаса. Скільки коштують мандарини?



426. Склади і запиши три вирази з дільником 6, щоб при обчисленні першого виразу остача дорівнювала 0, другого – 2, третього – 5.

427. Із магазину принесли 10 апельсинів і роздали порівну чотирьом дітям. Скільки апельсинів залишилося?

428. В Андрійка було 17 яблук. Він пригостив своїх друзів, роздавши яблука порівну трьом друзям. Скільки яблук залишилося в Андрійка?



ПЕРЕВІРКА ДІЇ ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ

429. Обчисли вирази.

$56 : 8$

$34 : 5$

$69 : 7$

$25 : 5$

$34 : 4$

430. Обчисли в зошиті вирази та перевір дію ділення за зразком.

Зразок: $29 : 7 = 4$ (ост. 1)
 $29 = 4 \cdot 7 + 1$

$$\begin{array}{r} 43 : 6 \\ \hline 43 = \square \cdot 6 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 57 : 9 \\ \hline 57 = \square \cdot 9 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 66 : 8 \\ \hline 66 = \square \cdot 8 + \square \end{array}$$



Якщо до добутку частки і дільника додаємо остачу й отримуємо ділене, то ділення виконане правильно.

431. Дядько Павло привіз із Грузії 14 гранатів і поділив їх між трьома своїми племінниками. Скільки гранатів залишилося у дядька Павла?



432. Обчисли вирази та перевір дію ділення.

$73 : 8$

$56 : 6$

$18 : 4$

$43 : 3$

$65 : 7$

433. Вартість однієї ручки 7 грн. Скільки ручок можна купити на 40 грн?



При діленні остача завжди менша за дільник.

434. Яка найбільша остача може бути при діленні на 5, 8, 13?

435. У Христі було 8 цукерок. Вона поділила їх між двома подругами. Скільки цукерок залишилося у Христі?

436. Обчисли вирази і поясни, як ти перевіряв(-ла) результати.

$34 : 7$

$53 : 6$

$63 : 8$

$31 : 4$

437. Запиши всі числа, які менші за 16, що діляться на 3, 6, 9, 15.

438. Яка найбільша остача може бути при діленні на 6, 9?

439. До художнього гуртка ходили 42 учні молодших і середніх класів. Із них $\frac{1}{3}$ частина – це учні початкових класів, а решта – учні середніх класів. У скільки разів більше до гуртка ходило учнів середніх класів, ніж молодших класів?



440. Обчисли вирази та перевір себе.

$$67 : 3$$

$$48 : 5$$

$$97 : 9$$

$$105 : 10$$

441. Знайди: $\frac{1}{5}$ від 1 т; $\frac{1}{4}$ від 2 ц; $\frac{1}{3}$ від 1 год; $\frac{1}{10}$ від 5 м.

442. За робочий тиждень, обчислюючи однакову кількість виразів щодня, Надя обчислила 25 виразів, а Юрко – у 2 рази більше, ніж Надя. Скільки виразів обчислював кожен з учнів за один день?

443. З моря Галинка привезла 36 різнокольорових камінців для акваріума, а Тетянка – у 3 рази менше камінців. Скільки всього камінців привезли дівчата для акваріума?

444. Добери значення змінних, щоб нерівності були правильними (істинними).

$$x \cdot 7 > 34 + 28$$

$$x - 12 < 5 \cdot 5$$

$$x : 6 > 48 : 6$$

445. На якому місці в розрядній таблиці записують одиниці, десятки, сотні, тисячі?

446. Оксанка взяла 28 аркушів кольорового паперу, щоб поділити його між п'ятьма учнями класу порівну. Але щоб поділити порівну, їй не вистачило паперу. Скільки аркушів паперу ще має взяти Оксанка для того, щоб поділити його порівну між п'ятьма учнями?

ЧИСЛА, ЯКІ ДІЛЯТЬСЯ БЕЗ ОСТАЧІ

447. Виконай обчислення і зроби висновки.

30 : 2	30 : 5	30 : 10	35 : 5	32 : 2
50 : 2	50 : 5	50 : 10	55 : 5	56 : 2
80 : 2	80 : 5	80 : 10	85 : 5	88 : 2



Кожне дво- або трицифрове число, що складається з десятків, сотень і закінчується нулем (0), ділиться на 2, 5, і 10 без остачі.

Кожне дво- або трицифрове число, що складається з десятків, сотень і закінчується цифрами 2, 4, 6, 8, ділиться на 2 без остачі.

Кожне дво- або трицифрове число, що складається з десятків, сотень і закінчується цифрою 5, ділиться на 5 без остачі.

448. Візьми 11 сірників і склади з них 2 квадрати. Скільки сірників ти використав(-ла)? Скільки сірників у тебе залишилося?

449. Перевір, чи правильно знайдена остача при діленні в таблиці. Проаналізуй таблицю і зроби висновки.

	11	12	13	14	15	16	17	18	19
:2	1	–	1	–	1	–	1	–	1
:3	2	–	1	2	–	1	2	–	1
:5	1	2	3	4	–	1	2	3	4
:7	4	5	6	–	1	2	3	4	5

450. Черговий у їдальні розставив 30 склянок компоту порівну на 5 столів. Скільки склянок з компотом черговий поставив на кожний стіл?

451. Назви числа, які діляться без остачі на 2, на 10, на 5. Напиши 7 прикладів з цими числами.
Перевір це завдання у свого сусіда.

ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ БЕЗ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

452. (Усно) Обчисли вирази.

$20 \cdot 4$

$12 \cdot 3$

$120 \cdot 2$

$15 \cdot 3$

$21 \cdot 5$

453. Розглянь запис і поясни, як виконана дія множення.

$$143 \cdot 2 = (100 + 40 + 3) \cdot 2 = 100 \cdot 2 + 40 \cdot 2 + 3 \cdot 2 = \\ = 200 + 80 + 6 = 286$$

$$\begin{array}{r} 143 \\ \times \quad 2 \\ \hline 286 \end{array}$$

На письмі множити набагато простіше. Уважно розглянь запис дії множення.

Одиниці одного множника пишемо під одиницями другого множника.

Добуток записуємо так само – одиниці під одиницями, десятки під десятками, сотні під сотнями.



Виконуючи множення письмово, спочатку множимо одиниці першого множника на число другого множника, потім множимо десятки, а потім – сотні.

454. На птахофермі кожних 5 днів фермер збирає 480 яєць. 150 із них – це перепелині яйця, а решта – курячі. Скільки перепелиних і курячих яєць щодня збирає фермер, якщо кури й перепілки несуться у всі дні однаково?



455. Перепиши в зошит і виконай множення.

$$\begin{array}{r} 121 \\ \times \quad 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 232 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 343 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 132 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 424 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

456. У тижні 7 днів, у місяці 4 тижні. Скільки днів у місяці?

ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

457. Уважно розглянь та проаналізуй, як виконана дія письмового множення.

$$\begin{array}{r} \times 28 \\ \underline{4} \\ 112 \end{array} \quad \begin{array}{r} \times 246 \\ \underline{2} \\ 492 \end{array}$$

Множити починаємо від одиниць.

Множимо 8 на 4, отримуємо 32.

2 одиниці записуємо під одиницями.

3 десятки додаємо до десятків.

20 (два десятки множимо на 4, отримуємо 8 десятків – 80).

До 8 десятків додаємо 3 десятки, отримуємо 11 десятків.

Десятки записуємо під десятками і спереду записуємо сотні.

Так само множимо $246 \cdot 2$.



Виконуючи письмове множення з переходом через розряд, спочатку множимо одиниці на дане число.

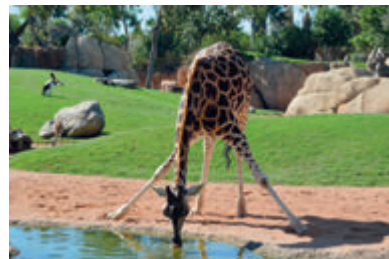
Потім множимо десятки на дане число і додаємо до них десятки, які отримали при множенні одиниць на дане число.

Потім множимо сотні на дане число і додаємо до них сотні, які отримали при множенні десятків на дане число.

У результаті дістаємо добуток даних чисел у виразі.

458. Для школи купили дві дошки по 248 грн і 7 коробок крейди по 21 грн. Скільки всього гривень заплатили за дошки і крейду?

459. В Африці живуть жирафи. За один день жираф випиває 28 л води. Скільки води випивають 5 жирафів за тиждень?



460. Виконай множення письмово.

$147 \cdot 4$

$254 \cdot 3$

$385 \cdot 2$

$219 \cdot 3$

$168 \cdot 4$

$208 \cdot 2$

$125 \cdot 6$

$274 \cdot 3$

$165 \cdot 5$

$409 \cdot 2$

461. Обчисли вирази. Поясни обчислення.

$46 : 5$

$38 : 3$

$76 : 6$

$59 : 4$

$78 : 9$

462. Один кінь важить 443 кг. Скільки важать двоє коней?
Розв'яжи задачу двома способами.

463. Запиши вирази в зошит та обчисли їх.

Суму чисел 56 і 83 помножити на 3.

До добутку чисел 253 і 3 додати 241.

Частку чисел 81 і 9 відняти від 574.

Від різниці чисел 768 і 544 відняти 124.

Суму чисел 34 і 57 помножити на 4.

Від добутку чисел 238 і 4 відняти 372.

Частку чисел 49 і 7 відняти від 678.

464. Тато купив 3 квитки на дитячу виставу в ляльковий театр. Кожен квиток коштував 125 грн. Скільки гривень тато заплатив за 3 квитки?

465. Щодня впродовж місяця (30 днів) Вінні-Пух може з'їдати по 3 баночки меду, а його друг П'ятачок може з'їсти лише одну баночку меду. Скільки всього баночок меду можуть з'їсти за рік Вінні-Пух і П'ятачок?



466. Знайди п'яту частину чисел 45, 220, 105, 300.

467. Згадай і запиши в зошит назви кутів, які ти знаєш.

468. Виконай у зошиті обчислення у стовпчик.

$$\begin{array}{r} 328 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 447 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 205 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 216 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 118 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 239 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 107 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

469. На будівництво в трьох машинах привезли пісок, по 18 т у кожній, а у двох машинах – цемент, по 16 т у кожній. Скільки всього тонн піску і цементу привезли на будівництво? Розв'яжи цю задачу двома способами.

ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ БЕЗ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

470. Уважно розглянь, як знаходять частку письмовим діленням без переходу через розряд.

$$\begin{array}{r|l} 484 & 2 \\ - 4 & 242 \\ \hline 8 & \\ - 8 & \\ \hline 4 & \\ - 4 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

1) $484 : 2 = (400 + 80 + 4) : 2 =$
 $= 400 : 2 + 80 : 2 + 4 : 2 = 200 + 40 + 2 = 242.$

2) П и с ь м о в о: у діленому 484 перше неповне ділене – 4 сотні. Множимо 2 сотні на 2, отримуємо 4 сотні.

Записуємо їх під сотнями, а в результаті записуємо цифру 2.

Друге неповне ділене – 8 десятків.

Множимо 4 десятки на 2, отримуємо – 8 десятків.

Записуємо їх під десятками, а в результат дописуємо цифру 4.

Третє неповне ділене – 4 одиниці.

Множимо 2 одиниці на 2, отримуємо 4 одиниці.

Записуємо їх під одиницями, а в результат дописуємо цифру 2.

В і д п о в і д ь: частка дорівнює 242.



Виконуючи ділення письмово, спочатку ділимо сотні діленого на дільник, потім ділимо десятки діленого на дільник, далі ділимо одиниці на дільник. Отримуємо частку.

471. Мар'яна читає 99 слів на хвилину, а маленька Віка читає у 3 рази повільніше. Скільки слів на хвилину читає Віка?

472. За 1 день на пошті продали 75 газет, а журналів – на 18 менше. Скільки газет і журналів продали на пошті за тиждень, якщо вихідним днем була неділя?

473. На центральній пошті в Києві за день відправляють 884 бандеролі, а в районному поштовому відділенні – у 4 рази менше. Скільки бандеролей за день відправляють у районному поштовому відділенні?



474. Виконай ділення письмово.

$$369 : 3$$

$$484 : 4$$

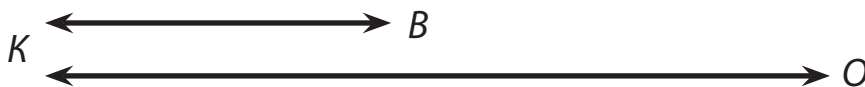
$$648 : 2$$

$$936 : 3$$

$$864 : 2$$

475. Запиши цифрами числа: п'ятсот сорок вісім, вісімсот тридцять чотири, тридцять шість, дванадцять, тисяча, двісті дев'яносто сім, сто сімдесят два, чотириста п'ятдесят шість, дев'ятсот дев'яносто дев'ять, сімсот двадцять три, чотириста сім, вісімнадцять, сімсот дев'ять.

476. Відстань від Києва до Одеси становить 486 км, а відстань від Києва до Вінниці – у 2 рази менша. Скільки кілометрів від Києва до Вінниці?



Київ



Вінниця



Одеса

477. Знайди третю частину чисел: 363, 639, 936, 393.

478. У сувої було 60 м тканини. Першого дня зі сувою продали половину тканини, наступного дня продали третину від того, що залишилося. Скільки тканини залишилося в сувої?

- 479.** У парку росте 696 дерев. Хвойних дерев росте в 3 рази менше, ніж листяних. Скільки листяних дерев росте в парку?
Які ти знаєш хвойні дерева?
Які ти знаєш листяні дерева?



- 480.** Склади задачу за схемою.
Схема задачі:

Яблук – 268 кг }
Днів – 3? }

- 481.** Мама почала готувати обід о 10 год, а закінчила о 13 год. Скільки часу мама готувала обід?

- 482.** Оля прокинулась о 7 год ранку. Вона прибирала постіль 5 хв, умивалася і чистила зуби – $\frac{1}{4}$ (чверть) години, снідала – $\frac{1}{3}$ (третину) години, заплітала коси й одягалася ще $\frac{1}{3}$ (третину) години. О котрій годині Оля пішла до школи?



- 483.** Виріж 3 смужки завдовжки 246 мм і склей їх разом. Смушка якої довжини у тебе вийшла?
Запиши відповідь у сантиметрах і міліметрах.

- 484.** Обчисли вирази у стовпчик.

396 : 3 648 : 2 808 : 4 264 : 2 936 : 3 428 : 2

- 485.** У тітки Наталки в садку розквітло 48 троянд, і вона подарувала їх порівну чотирьом знайомим. У мамі Тараса в садку розквітло на 9 троянд менше, і вона подарувала їх порівну трьом своїм знайомим. По скільки троянд подарували тітка Наталки і мама Тараса своїм знайомим?

ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

486. Уважно розглянь, як знаходять частку письмовим діленням з переходом через розряд.

$$\begin{array}{r|l} 364 & 4 \\ \underline{36} & 91 \\ -4 & \\ \underline{4} & \\ 0 & \end{array}$$

З сотні не діляться на 4.

Тому беремо число 36, ділимо його на 4 ($36 : 4$), отримуємо число 9.

Записуємо його в результат.

Залишається 4 одиниці, ділимо їх на 4, отримуємо число 1. Записуємо його в результат.

В і д п о в і д ь: при діленні 364 на 4 отримуємо частку 91.



Виконуючи ділення письмово, спочатку ділимо сотні.

Якщо сотні не діляться на дільник, додаємо до них десятки.

Це перше число, яке ділиться на дільник.

Отримане число записуємо в результат.

Далі одиниці діленого числа ділимо на дільник.

Отримане число записуємо в результат.

У результаті отримуємо частку.

487. Перепиши вирази в зошит і виконай ділення.

$246 : 3$

$355 : 5$

$486 : 6$

$328 : 4$

$212 : 2$

488. Запиши словами числа: 347, 138, 16, 745, 28, 732, 1000.

489. На кондитерській фабриці за першу зміну випекли 148 тортів, а за другу зміну – вдвічі менше. Скільки тортів випекли за дві зміни?



490. Обчисли вирази, якщо $a = 7$.

$238 : a$

$455 : a$

$329 : a$

- 491.** На кролячій фермі було 180 кролів, а вдома у Сергійка кролів було в 9 разів менше. Скільки кролів було у Сергійка?



- 492.** Слон з'їдає за день 15 кг овочів. Скільки кілограмів овочів слон з'їсть за 1 місяць (30 днів)?

- 493.** У тролейбусі за тиждень проїхало 147 пасажирів. Квиток у тролейбусі коштує 6 грн. Скільки гривень всі пасажирі разом заплатили за проїзд у тролейбусі?

- 494.** Кожного місяця завод випускав однакову кількість мотоциклів. За пів року завод випустив 426 мотоциклів. Скільки мотоциклів завод випускав кожного місяця?

- 495.** У машину завантажили 900 кг кавунів, а динь – у 3 рази менше, ніж кавунів. Скільки всього кавунів і динь завантажили в машину?

- 496.** У річку випустили 1000 мальків різної риби. Мальків карпа випустили 545 штук, товстолобика – у 5 разів менше, а решта були мальки сома. Скільки мальків сома випустили в річку?



- 497.** Розв'яжи рівняння, виконуючи дії письмово.

$$x : 2 = 74$$

$$x \cdot 3 = 639$$

$$x : 5 = 51$$

$$x \cdot 4 = 128$$

- 498.** У святковий зал на весілля закупили 50 фужерів, по 15 грн кожний. Скільки гривень витратили на фужери?



- 499.** Придумай задачу до виразу $9 : 4$.

ДІЛЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

500. Уважно розглянь перевірку виконання дії множення.
До виразів на множення склади по 2 вирази на ділення.

$12 \cdot 2 = 24$

$12 \cdot 3$

$14 \cdot 4$

$16 \cdot 5$

$18 \cdot 3$

$24 : 2 = 12$

$24 : 12 = 2$

501. Обчисли вирази, перевіряючи відповідь дією множення.

$48 : 12$

$36 : 18$

$64 : 32$

$75 : 25$

$34 : 17$

$54 : 18$

$85 : 17$

$76 : 19$

502. На свинофермі жило 24 поросяти. Потім привезли ще стільки ж поросят. Усіх поросят розташували в загонах, по 12 поросят у кожному загоні. Скільки загонів приготували для поросят?



503. Обчисли вирази.

$60 : 15 \cdot 11$

$88 : 22 \cdot 19$

$54 : 18 \cdot 27$

$78 : 13 \cdot 14$

$85 : 17 \cdot 17$

$98 : 14 \cdot 12$

504. Перша бригада зібрала в полі 40 кг цибулі, а друга бригада – 50 кг. Зібрану цибулю вони розклали у сітки, по 15 кг у кожную. Скільки знадобилося сіток для всієї цибулі?



505. Обчисли вирази.

$(15 + 19) : 17$

$10 \cdot 6 : 15$

$52 : 2 - 17$

$6 \cdot 8 : 24$

$12 \cdot 6 : 36$

$36 + 42 : 3$

$(100 - 28) : 36$

$24 \cdot 4 : 16$

$91 : 13 \cdot 9$

506. Накресли різнобічний трикутник, порівняй його сторони.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК

507. Перепиши в зошит і добери числа, щоб нерівності були правильними.

$7 \cdot 4 > 7 \cdot \square$

$35 : \square < 48 : 6$

$8 \cdot 9 > 9 \cdot \square$

508. П'ять покупців купили по 3 кг цибулі. Після цього в мішку залишилося 7 кг цибулі. Скільки кілограмів цибулі було в мішку спочатку?

509. Обчисли вирази.

$4 \cdot 56 + 243$

$675 - 123 \cdot 3$

$(457 - 168) + (7 \cdot 9)$

$639 : 3 + 532$

$234 \cdot 2 + 160$

$(122 \cdot 3) - (848 : 4)$

510. Запиши словами числа: 4, 235, 18, 528, 806, 56, 473, 16, 608.

511. Назви числа в рівностях: $24 + 56 = 80$ $157 - 59 = 98$.

512. На свято батько дав 66 грн порівну трьом своїм дітям. Скільки гривень дісталось кожній дитині?
Склади обернену задачу.

513. Дай відповіді на запитання.

Скільки місяців має рік? Скільки днів у році?

Назви весняні (літні, осінні, зимові) місяці.

Який рік називається високосним?

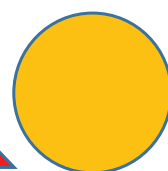
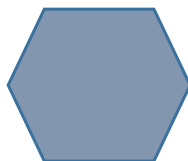
Що ми називаємо століттям?

Яке сьогодні число? Який сьогодні день тижня?

Назви всі дні тижня.

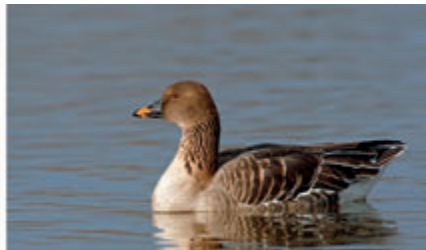
Який день тижня був учора? Який день тижня буде завтра?

514. Накресли в зошиті ці геометричні фігури і підпиши їх назви.



515. Скільки десятків і одиниць у числах: 342, 863, 237, 45, 148, 15, 100, 359, 67, 460, 1000?

516. В озері плавали лебеді й гуси. Лебідь важить 9 кг, а гусак легший за лебедя у 3 рази. Скільки важить гусак?



517. Знайди невідоме.

$$x \cdot 10 = 560$$

$$x : 7 = 56$$

$$84 + x = 193$$

$$748 - x = 351$$

518. До магазину привезли 408 кг картоплі. Першого дня магазин продав 164 кг картоплі, а ту, що залишилася, магазин продав двом їдальням порівну. Скільки кілограмів картоплі магазин продав кожній їдальні?

519. Смужку завдовжки 963 мм поділили на 3 частини. Скільки сантиметрів і міліметрів у кожній частині смужки?

520. Купили 12 л томатного соку і розлили у дволітрові банки. У скільки банок розлили томатний сік?
Склади обернену задачу на множення.

521. Обчисли в зошиті вирази.

$$\begin{array}{r} 630 \\ - 270 \\ \hline 360 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 520 \\ - 150 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 440 \\ - 250 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 830 \\ - 480 \\ \hline \end{array}$$

522. Обчисли вирази:

$$500 : 5$$

$$70 : 10$$

$$40 : 4$$

$$720 : 8$$

$$420 : 6$$

523. Знайди периметр прямокутника, якщо його довжина дорівнює 9 см, а ширина в 3 рази коротша.

Накресли многокутник, який має 4 сторони. Як називається цей многокутник? Вимірйй його периметр.

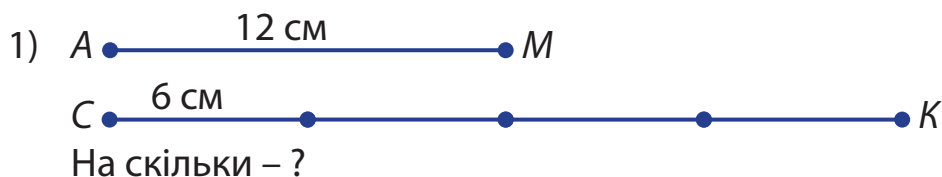
524. У мамі було 15 кг огірків. $\frac{1}{3}$ частину огірків вона законсервувала на зиму, а $\frac{1}{5}$ частину огірків, що залишилися, вона заквасила. Скільки свіжих огірків ще залишилося?

525. Учитель заплатив за проїзд учнів у метро 72 грн. Квиток у метро коштує 8 грн. Скільки учнів їхало в метро?



526. Накресли відрізок завдовжки 11 см. Поділи його на 5 частин так, щоб перша частина дорівнювала 3 см. Яка довжина кожної наступної його частини?

527. Склади і розв'яжи задачу за коротким записом.



528. Скільки годин має доба?
Скільки хвилин в одній годині?
Скільки секунд в одній хвилині?

529. Назви одиниці вимірювання часу від найменшої до найбільшої: місяць, доба, хвилина, рік, секунда, століття, година, тисячоліття, тиждень.
За скільки часу робить повний оберт годинна стрілка годинника?
За скільки часу робить повний оберт хвилинна стрілка годинника?
За скільки часу робить повний оберт секундна стрілка годинника?

530. Запиши в зошиті, чому дорівнюють міри довжини.

$$1 \text{ м} = \dots$$

$$1 \text{ км} = \dots$$

$$1 \text{ дц} = \dots$$

$$1 \text{ см} = \dots$$

531. Переведи міліметри у сантиметри, сантиметри – у метри, метри – у кілометри, метри – у сантиметри, сантиметри – у міліметри і т. д.

Н а п р и к л а д: $8 \text{ см } 6 \text{ мм} = 86 \text{ мм}$

$2 \text{ м } 36 \text{ см}, \quad 275 \text{ см}, \quad 1200 \text{ м}, \quad 145 \text{ мм}, \quad 4 \text{ м } 5 \text{ дц}, \quad 1 \text{ км}, 86 \text{ дц}.$

532. Урок триває 45 хв. Коли закінчиться перший урок, якщо він розпочався о 9 год?

Велика перерва розпочалася об 11 год 45 хв і тривала 20 хв. Коли закінчилася велика перерва?

Уроки розпочалися о 8 год 30 хв. Коли закінчиться другий урок, якщо перерва між уроками триває 10 хв.

533. Постав дужки, щоб рівності були правильними.

$$30 : 2 \cdot 3 = 5$$

$$48 - 6 \cdot 3 = 30$$

$$30 : 2 \cdot 3 = 45$$

$$48 - 6 \cdot 3 = 126$$

534. Накресли квадрат і трикутник так:

1) щоб отримати чотирикутник;

2) щоб отримати п'ятикутник.

535. Обчисли вирази.

$$52 : 13 \cdot 7$$

$$(12 \cdot 6) - (168 : 14)$$

$$347 - (34 \cdot 7)$$

$$110 : 22 \cdot 9$$

$$(92 : 4) + (34 \cdot 6)$$

$$275 + (168 : 6)$$

$$60 : 15 \cdot 3$$

$$(16 \cdot 7) - (495 : 45)$$

$$(23 \cdot 9) - 154$$

536. Згадай і прочитай назви букв латинської абетки.



537. Перепиши в зошит, обчисли та впиши знаки < або >.

$84 : 21 \square 36 : 9$

$25 : 25 \square 25 : 5$

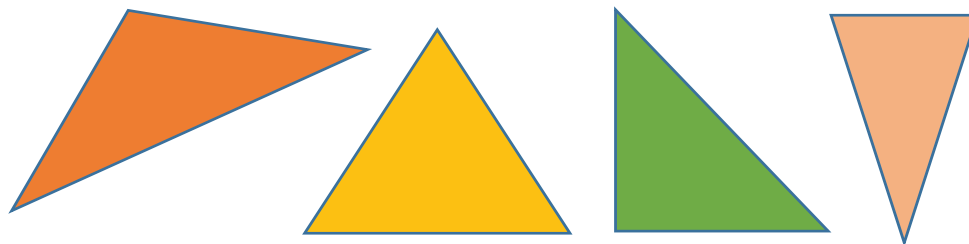
$44 : 22 \square 12 : 4$

$50 : 5 \square 50 : 25$

$63 : 21 \square 63 : 9$

$42 : 6 \square 42 : 21$

538. Познач латинськими буквами трикутники, запиши в зошит їх назви.



539. Школа купила спочатку 50 квіток у театр, а потім ще 28. Усі квітки роздали учням шести класів порівну і вчителям. Скільки квіток отримав кожний клас і скільки квіток отримали вчителі?

- 540.** У літньому таборі відпочивало f дівчат, а хлопців відпочивало у 3 рази більше. На скільки менше відпочивало дівчат?

Розв'язання

Дівчат відпочивало f .

Хлопців відпочивало $f \cdot 3$.

На $(f \cdot 3 - f)$ менше дівчат, ніж хлопців.

В і д п о в і д ь: на $(f \cdot 3 - f)$ менше дівчат.

Розв'яжи цю задачу, якщо $f = 6$.

- 541.** У 4 кошики розклали 24 кг чорниць. Скільки потрібно кошиків, щоб розкласти 36 кг чорниць?



- 542.** Склади і розв'яжи рівняння.

Невідоме число x збільшили у 9 разів і отримали число 72.

Невідоме число x зменшили у 5 разів і отримали число 8.

До невідомого числа додали 72 і отримали число 234.

Від невідомого числа відняли 257 і отримали число 68.

Невідоме число x збільшили у 7 разів і отримали число 49.

- 543.** За 3 магнітоли заплатили 966 грн, а за 4 радіоприймачі заплатили на 126 грн менше. Скільки коштували одна магнітола й один радіоприймач? Склади обернену задачу.



- 544.** Радіус кола дорівнює 4 см.

Чому дорівнює найбільша хорда кола?

- 545.** Павло займався в гуртку малювання 1 рік і 3 місяці, Даринка займалася у гуртку танців 2 роки і 4 місяці. Скільки всього місяців діти займалися у гуртках?

546. Склади задачу за таблицею та розв'яжи її в зошиті.

Учні молодших класів	?	3 год	12 дерев	?
Учні старших класів	На 4 дерева більше	4 год	?	

547. Обчисли вирази та перевір себе.

$$(234 + 286) : 5$$

$$456 - 35 \cdot 3$$

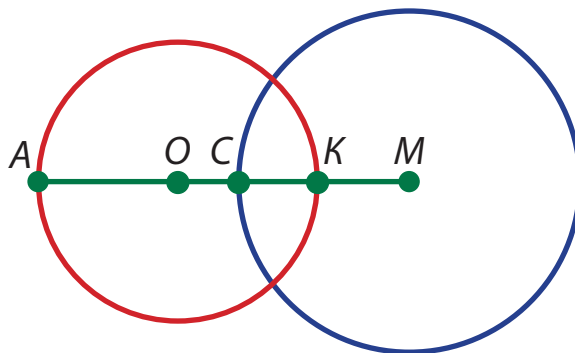
$$(786 - 346) : (36 : 9)$$

$$(357 - 194) \cdot 3$$

$$826 : 2 + 134$$

$$(257 + 186) - (64 : 8)$$

548. Розглянь малюнок і знайди довжину відрізка CK , якщо радіус малого кола $AO = 4$ см, радіус великого кола $MC = 6$ см, а відрізок $MO = 8$ см.



549. Накресли в зошиті прямокутник, у якому довжина 6 см, а ширина 2 см. Обчисли його периметр.

$\frac{1}{3}$ частину прямокутника зафарбуй олівцем. Обчисли периметр зафарбованого прямокутника.

550. Виконай множення в зошиті.

$$243 \cdot 4$$

$$176 \cdot 5$$

$$328 \cdot 2$$

$$509 \cdot 2$$

551. Дідусь купив 1 кг пшона, 1 кг моркви і 1 кг цибулі. Щоб зварити кашу, він узяв $\frac{1}{2}$ кг пшона, $\frac{1}{4}$ кг моркви і $\frac{1}{5}$ кг цибулі. Скільки дідусь узяв окремо пшона, моркви і цибулі?

- 552.** Кам'яне вугілля добувають вугільним комбайном у 10 разів швидше, ніж вручну. Шаhtar, який добуває вугілля вручну, за 8 год добуває 4 т. Скільки кам'яного вугілля за зміну добувають вугільним комбайном?



- 553.** Згадай правила письмового множення. Поясни виконання множення у стовпчик. Обчисли в зошиті вирази: $237 \cdot 2$, $125 \cdot 3$.

$$\begin{array}{r} 143 \\ \times 4 \\ \hline 572 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 284 \\ \times 3 \\ \hline 852 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 326 \\ \times 2 \\ \hline 652 \end{array}$$

- 554.** У магазині купили іграшки для дитячого садка – 3 ведмедики і 5 пірамідок. Вартість одного ведмедика 76 грн, вартість однієї пірамідки на 26 грн менша. Касирові дали 500 грн. Скільки гривень решти мають отримати?
- 555.** Накресли в зошиті розрядну таблицю і запиши словами числа: 286, 508, 340, 898, 37, 709.

Сотні	Десятки	Одиниці

- 556.** Чому дорівнює добуток, якщо $a = 3$?

$237 \cdot a$

$148 \cdot a$

$a \cdot 75$

$a \cdot 46$

- 557.** За червень і липень Катруся прочитала дві книги. Кожного дня вона читала по 3 сторінки. Скільки всього сторінок було у двох книгах?

- 558.** Поясни письмове виконання дії ділення. Обчисли в зошиті вирази:
 $284 : 2$, $639 : 3$, $840 : 4$.

$$\begin{array}{r} 129 \overline{)3} \\ \underline{12} \\ 9 \\ \underline{9} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 305 \overline{)5} \\ \underline{30} \\ 5 \\ \underline{5} \\ 0 \end{array}$$

- 559.** Серветку Катруся вишивала 3 год 15 хв, а скатертину – у 3 рази довше. Скільки часу Катруся вишивала скатертину?

- 560.** Для кімнати використали 5 рулонів шпалер по 10 м, а для залу – 120 м шпалер. На скільки більше рулонів шпалер використали для залу? Розв'яжи задачу двома способами.



- 561.** Сашко знайшов 3 відрізки дроту. Один відрізок має довжину 1 м 3 дм, другий відрізок – 1 м 26 см, третій відрізок – 65 см. Яка довжина всіх відрізків?

- 562.** Столяр за 8 год виготовляє 4 стільці, а учень столяра – 2 стільці. За скільки часу кожен із них виготовляє 1 стілець?



- 563.** Обчисли вирази письмово і перевір себе.

$396 : 3$

$487 : 2$

$849 : 4$

$267 : 2$

- 564.** Обчисли усно способом округлення, а потім перевір письмово.

$673 - 437$

$256 + 348$

$534 - 248$

$809 - 346$

$458 - 249$

$327 + 456$

$532 - 224$

$318 + 346$

$485 + 216$

565. Знайди довжину сторони квадрата, якщо його периметр дорівнює 32 см. Знайди периметр багатокутника, в якого a сторін, якщо кожна його сторона дорівнює 4 см.

566. На елеваторі було 354 т зерна. Спочатку звідти вивезли 268 т зерна, а потім привезли туди ще 430 т зерна. Скільки зерна стало на елеваторі?



567. Знайди $\frac{1}{3}$ чисел: 18, 36, 63, 72.

568. Світлані купили курточку за 310 грн, а Оксані купили пальто у 3 рази дорожче. Скільки коштувало пальто Оксани?

569. Обчисли вирази письмово.

$$23 \cdot 3$$

$$423 \cdot 2$$

$$321 \cdot 3$$

$$34 \cdot 2$$

$$121 \cdot 4$$

$$212 \cdot 4$$

570. Обід почався о 14 год 30 хв і закінчився через 30 хв. Покажи на годиннику і намалюй, коли закінчився обід.

571. Обчисли в зошиті вирази.

$$32 : 4$$

$$72 : 12$$

$$96 : 3$$

$$45 : 5$$

$$80 : 16$$

$$225 : 5$$

572. Для виготовлення соків на заводі за день переробляють 420 кг цитрусових, 600 кг яблук, 240 кг винограду і 120 кг моркви:

з 10 кг цитрусових отримують 7 л соку,

з 10 кг яблук отримують 6 л соку,

з 10 кг винограду отримують 8 л соку,

з 10 кг моркви отримують 4 л соку.

Скільки всього кілограмів овочів і фруктів переробляє завод за один день? Скільки літрів соку виробляє завод за один день?

Скільки пляшок потрібно заводу, якщо розливати сік у пляшки місткістю 1 л?

573. Швидкість електропотяга в метро 80 км на 1 год, а швидкість легкової машини в місті 60 км на 1 год. За скільки годин електропотяг і легкова машина подолають відстань у 480 км?

574. До кінотеатру на перегляд нового фільму першого дня прийшло 240 осіб, другого дня – на 80 осіб більше, а третього дня прийшла $\frac{1}{2}$ (половина) усієї кількості людей, що були першого і другого дня. Скільки всього осіб відвідало кінотеатр за три дні?



575. Периметр квадрата 52 см. Чому дорівнює одна сторона квадрата?

576. Обчисли вирази.

$186 : 6$

$72 : 3$

$460 : 5$

$348 : 4$

$288 : 6$

577. За одну годину роботи електрик проклав 7 м кабелю. Скільки метрів кабелю електрик може прокласти за 6 год?



578. Перепиши в зошит, обчисли та впиши знаки: $<$, $>$ або $=$.

$400 \cdot 2 \square 600$

$300 \cdot 3 \square 900$

$200 \cdot 3 \square 700$

579. Накресли тупий, прямий і гострий кути. Познач їх буквами.

580. Обчисли вирази, якщо: $a = 6$, $b = 7$.

$42 : a$

$b \cdot 8$

$(a \cdot b) - 23$

$b \cdot (70 - 60)$

$23 + a \cdot b$

581. Познач 3 точки, які не лежать на одній прямій. З'єднай їх між собою відрізками. Яка геометрична фігура у тебе вийшла?

582. Розташуй за порядком назви днів тижня: середа, понеділок, субота, вівторок, четвер, неділя, п'ятниця.

583. Дай відповіді на запитання.

Скільки годин має доба? Скільки хвилин в одній годині?

Скільки секунд в одній хвилині?

Скільки місяців у році? Назви пори року.

584. Обчисли вирази. Як називаються числа при виконанні дій?

$28 + 62$

$87 - 54$

$36 + 47$

$59 - 36$

$46 + 54$

$73 - 18$

585. Скільки кілограмів у центнері, у тонні?

586. Зварили 6 л компоту. $\frac{1}{3}$ частину компоту налили у пляшку, $\frac{1}{2}$ частину компоту, що залишився, налили у графин. Скільки літрів компоту залишилося в каструлі?



587. Обчисли вирази: $500 : 50$, $800 : 40$, $300 : 10$, $700 : 100$.

588. У ящики розклали банани. У перший ящик поклали 70 бананів, у другий ящик – 48 бананів, а в третій – 62 банани. Чи можна було розкласти ці банани у 3 ящики порівну?



589. Обчисли вирази.

$36 : 3$

$70 : 5$

$1000 : 4$

$39 : 3$

$28 : 2$

$99 : 9$

$26 : 2$

$48 : 3$

$72 : 6$

590. Накресли 2 відрізки: довжина першого відрізка 5 см, він на 3 см довший за другий відрізок. Яка довжина другого відрізка?

591. З грядки зрізали 36 головок капусти і розклали їх у 3 мішки порівну. Скільки головок капусти поклали в кожний мішок?

592. Накресли будиночок, який складається з прямокутника, трикутника, квадрата і круга.

- 593.** На новий завод відправили 95 верстатів. 45 верстатів завантажили на пароплав, а решту – порівну на 5 залізничних платформ. Скільки верстатів завантажили на кожну платформу?



- 594.** Скільки кілограмів у центнері, у тонні?
Скільки центнерів у тонні?

- 595.** Один токарь виготовив 48 деталей. Це на 6 деталей більше, ніж виготовив другий токарь. Усі деталі розклали порівну в 4 коробки. Скільки деталей поклали у кожну коробку і скільки деталей залишилося?



- 596.** Обчисли вирази.

$$38 : 2$$

$$30 : (63 - 57)$$

$$(21 + 21) : 6$$

$$92 : 4$$

$$24 : (22 - 16)$$

$$(27 + 27) : 6$$

$$57 : 3$$

$$36 : (34 - 28)$$

$$(24 + 24) : 6$$

- 597.** Знайди невідоме число.

$$18 : x = 9$$

$$30 : x = 6$$

$$45 : x = 9$$

$$27 : x = 3$$

$$x : 2 = 7$$

$$12 : x = 4$$

$$81 : x = 9$$

$$x : 7 = 7$$

$$56 : x = 8$$

- 598.** Для шкільної виставки з молодших класів узяли 18 робіт, а зі старших класів – у 2 рази більше. Усі роботи розмістили порівну на 3 стенди. Скільки робіт було на кожному стенді?

599. Дівчата збирали польові квіти. Діана, Люда і Зоряна зібрали квіти в один великий букет. А Галя збирала квіти сама. У букеті Галі було 37 квіток. У букеті дівчат квіток було у 3 рази більше. Скільки квіток було у великому букеті дівчат?



600. Склади задачу за коротким записом.

Першого дня – 18 пальт ← } Усього x
 Наступного дня – у 2 рази більше, ніж } пальт

601. Учні третього класу підклеїли 18 книг, а учні восьмого класу – у 3 рази більше. Скільки всього книг підклеїли учні?

602. Накресли два відрізки. Довжина першого відрізка 4 см, довжина другого – на 7 см довша, а довжина третього – у 2 рази довша від першого. Яка довжина кожного відрізка?

603. Електрику потрібно три відрізки кабелю завдовжки 30 м кожний. У нього є один відрізок завдовжки 100 м. Скільки метрів кабелю використає електрик і скільки метрів кабелю у нього залишиться?



604. Обчисли вирази.

$$72 : 12 \cdot 3$$

$$66 : 11 \cdot 8$$

$$(33 + 28) - (26 + 17)$$

$$80 : 16 \cdot 9$$

$$75 : 15 \cdot 4$$

$$(48 + 34) - (86 - 79)$$

$$52 : 13 \cdot 7$$

$$96 : 32 \cdot 5$$

$$(83 - 59) + (75 - 56)$$

$$36 : 12 \cdot 9$$

$$58 : 29 \cdot 7$$

$$(61 - 39) + (63 - 44)$$

605. Петрик виміряв палицю 25-сантиметровою лінійкою. Лінійка уклалася вздовж палиці 3 рази. Залишилася частина палиці завдовжки 17 см. Якої довжини була палиця у Петрика?

606. Знайди невідоме число.

$$7 + x = 39$$

$$x + 26 = 54$$

$$x - 22 = 12$$

$$41 - x = 24$$

$$56 - x = 14$$

$$33 - x = 5$$

$$22 + x = 41$$

$$x + 22 = 86$$

$$72 : x = 6$$

$$60 : x = 12$$

$$12 \cdot x = 60$$

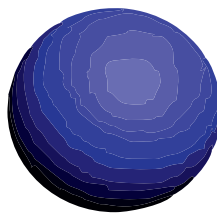
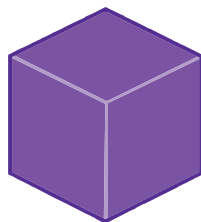
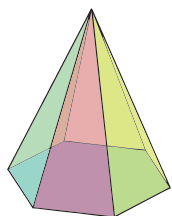
$$11 \cdot x = 55$$

607. Скільки метрів дроту потрібно, щоб відгородити прямокутну ділянку землі, довжина якої 13 м, а ширина 3 м?

608. На відпочинок до дитячого табору діти їхали у п'яти автобусах. У трьох автобусах їхало по 23 дитини й у двох автобусах – по 15 дітей. Скільки всього дітей їхало до дитячого табору?

609. Накресли в зошиті прямокутний, рівнобедрений і гострокутний трикутники. Познач їх буквами латинської абетки і запиши їх назви. Накресли коло з радіусом 3 см. Познач центр кола, радіус і діаметр. Запиши довжину радіуса і діаметра кола. Накресли хорду у колі, вимірй її у міліметрах і запиши в зошит.

610. Згадай назви об'ємних геометричних фігур. На які плоскі геометричні фігури вони схожі?



Швидко місяці промчали
Осені, зими, весни,
Хоч було їх три по три!
Ми усе порахували,
Всі задачі розв'язали –
Стали розумнішими.



Влітку не підем до школи,
Будем гратися з дітьми.
Не забудем правил гри:
Не чинити зла ніколи.
Берегти усе навколо.
Бути добрими людьми.

СЛОВНИЧОК ЖЕСТОВОЇ МОВИ З МАТЕМАТИКИ



ВПЕРШЕ, ОДИН РАЗ



ВЧОРА



ДУМАТИ



ЗАВТРА



ЗГАДУВАТИ



ЛІВОРУЧ



ЛІНІЙКА



ЛІТЕРА



НЕВІДОМИЙ



ПОВТОРИТИ



ПРАВОРУЧ



ХВИЛИНА

ЗМІСТ

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000 (ТИСЯЧІ)	5
Лічильна одиниця – сотня	5
Розрядні числа.....	8
Додавання і віднімання сотнями.....	12
Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа	14
Додавання і віднімання круглих чисел без переходу через розряд	16
Множення і ділення круглого числа на одноцифрове число	18
Множення і ділення круглого числа на кругле число	21
Одиниця вимірювання довжини – кілометр.....	23
Усне додавання і віднімання круглих трицифрових чисел	25
Одиниці вимірювання часу.....	29
Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд.....	32
Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд	35
Одиниці вимірювання маси – центнер, тонна.....	36
Письмове віднімання трицифрових чисел.....	37
Письмове додавання трицифрових чисел	39
Позначення чисел римськими цифрами.....	45
Округлення чисел при додаванні	46
Округлення чисел при відніманні.....	48
Перевірка дій додавання і віднімання трицифрових чисел	49
МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000	52
Усне множення і ділення	52
Множення і ділення круглого числа на одноцифрове число	53
Множення і ділення круглого числа на кругле число	54
Множення суми на число	55
Множення числа на суму	56
Множення одноцифрових чисел на двоцифрові числа	57
Множення різниці на число	58
Ділення двоцифрових і трицифрових чисел на одноцифрові числа	59
Ділення на двоцифрове число шляхом добору	63

Ділення числа на добуток.....	64
Ділення суми на число.....	66
Перевірка дії множення.....	67
Перевірка дії ділення.....	68
Ділення виду $64 : 16$, $125 : 25$	69
Залежність результату дії множення або ділення від зміни одного з компонентів при сталому іншому.....	71
Частини.....	74
Ділення з остачею.....	78
Перевірка дії ділення з остачею.....	80
Числа, які діляться без остачі.....	82
Письмове множення без переходу через розряд.....	83
Письмове множення з переходом через розряд.....	84
Письмове ділення без переходу через розряд.....	86
Письмове ділення з переходом через розряд.....	89
Ділення на двоцифрове число.....	91
Повторення вивченого за рік.....	92
СЛОВНИЧОК ЖЕСТОВОЇ МОВИ З МАТЕМАТИКИ.....	107

Навчальне видання

ЛИТВИНОВА Віра Володимирівна

МАТЕМАТИКА

Підручник для осіб з особливими освітніми потребами (Н 91)

3 клас

(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Редактор *Е. А. Главацька*
Художній редактор *І. Б. Штурма*
Коректор *О. А. Тростянчин*
Малюнки *В. А. Дунаєва, М. М. Музика*

Формат 84×108 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 11,76.
Обл.-вид. арк. 8,25. Тираж 854 пр.
Зам. № 42П

Державне підприємство «Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua; e-mail: office@svit.gov.ua; svit_vydav@ukr.net

Друк ТДВ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4078 від 31.05.2011

